

Escòcia: causes i conseqüències del Referèndum per la independència del Regne Unit.

Guillem Gras Alomà

ÍNDIX

<u>INTRODUCCIÓ</u>	3
<u>MARC TEÒRIC</u>	5
1707-2007: DE L'ACT OF UNION A LA DEVOLUTION	5
EL REGNE UNIT	5
L'ACT OF UNION	5
ADAPTACIÓ	6
ETAPA VICTORIANA	7
ESCÒCIA DURANT LA VORÀGINE MUNDIAL	9
UN NOU PACTE SOCIAL	9
EL GIR NACIONAL	10
EL THATCHERISME	11
EL TRICENTENARI DEL CANVI	12
CONCEPTES PRÀCTICS	13
LA TERCERA VIA	13
LA DEVOLUTION	14
TEORIA SOBRE L'ESTAT-NACIÓ	15
PARTICIPACIÓ POLÍTICA	17
<u>METODOLOGIA</u>	17
<u>ANÀLISI DE RESULTATS</u>	19
RESUM DESCRIPTIU	19
REGRESSIÓ LINEAL MÚLTIPLE	25
<u>CONCLUSIONS</u>	31
<u>BIBLIOGRAFIA</u>	33

Introducció

El passat 18 de setembre de 2014 es va celebrar el referèndum per la independència d'Escòcia. Tot i que la unió va guanyar amb el 55% dels vots, un milió i mig de ciutadans van votar per no seguir formant part del Regne Unit, incloent conurbacions urbanes i econòmiques com Glasgow, la segona capital financera del país.

Lluny d'apaivagar el conflicte territorial i d'enterrar-lo "qui sap si per generacions" tal i com va afirmar el *Prime Minister* David Cameron, el referèndum suposa un punt i a part en el llarg debat constitucional. Les eleccions generals que es celebraran aquest 7 de maig representen un nou capítol que modificarà el marc constitucional del Regne Unit. No tan sols a nivell intern entre les quatre nacions que conformen el Regne Unit (Anglaterra, Escòcia, Gal·les i Irlanda del Nord), sinó també extern: el referèndum previst pel 2017 sobre la permanència o sortida de la Unió Europea.

Tal i com recullen les enquestes dels principals mitjans de comunicació del país, serà una de les eleccions més fragmentades de la seva història des de la fi de la II Guerra Mundial. Per una banda, suposarà la fi del bipartidisme hegemònic Conservador-Laborista en tendència decreixent des de 1979 (d'assolir el màxim del 81% dels vots al 65% de 2010). Per l'altra, auspicjarà sis formacions polítiques, entre elles l'*Scottish National Party* (SNP) que aspira a arrabassar la tercera posició a un partit Liberal Demòcrata en hores baixes. Segons els últims sondejos (Ipsos MORI), el partit liderat per Nicola Sturgeon seria capaç d'aconseguir a Escòcia 54 escons (48 més que 2010) dels 59. El principal perjudicat en resultaria el Partit Laborista, el partit que va liderar la campanya del No al referèndum. De tenir 37 escons al nord de la frontera en passaria a 4, perdent no tan sols un feu històric sinó també les opcions de col·locar-se com alternativa i primera força política.

Per tant, el debat no es va tancar el 19 de setembre quan es van fer públics els resultats. És més, l'auge del *United Kingdom Independence Party* (UKIP), primera força a les darreres eleccions europees del 26 de maig sembla indicar que la crisi institucional i constitucional del Regne Unit és més transversal del que podria parèixer a primera instància amb el germen del nacionalisme anglès.

En conseqüència, el present estudi té per objectiu respondre a la següent pregunta d'investigació:

Quins són els factors explicatius del suport a la independència d'Escòcia respecte el Regne Unit?

A diferència d'altres casos, no sembla haver-hi un conflicte de caire econòmic o cultural entre Escòcia i el Regne Unit. Si ens atenim a les dades econòmiques del *United Nations Conference on Trade and Development* (UNCTAD), el Regne Unit és la sisena potència econòmica mundial (amb un PIB de 2.627 bilions de dòlars) i la divuitena en PIB per càpita (38.309 dòlars per càpita). Tanmateix, és un dels països amb major creixement econòmic de la Unió Europea. L'any 2013 va créixer un 1,7% i el 2014 un 2,6%, gràcies a la política expansionista del Banc d'Anglaterra i la forta inversió empresarial, col·locant-se com un referent i líder de creació empresarial en els darrers anys. A més, tot i la baixa productivitat, la moderació salarial ha permès mantenir l'atur en els índex més baixos des de l'esclat de la crisi econòmica (6,8% al Regne Unit i 6,4% a Escòcia).

Val a dir que el propòsit inicial d'Alex Salmond era formular una doble pregunta, la primera instant a la independència i la segona al retorn de competències. El que en terminologia anglosaxona s'anomena *devolution*. Però Cameron va establir dues condicions per acceptar el referèndum: formular una única pregunta i que es celebrés el 2014. Si ens atenem al discurs d'Alex Salmond al llarg de la campanya referendària, el Regne Unit i Escòcia mantenen un vincle fonamentat en sis unions: política, econòmica, social, cultural, monetària i la figura del cap d'Estat, la reina Isabel II. El referèndum tenia per objectiu donar resposta a la primera de les sis unions, la política. Renovar i repensar el contracte social entre ambdós nacions, per a tal d'establir una *social union*.

Diversos són els eixos de recerca que es desprenen de la pregunta d'investigació. El qui (Escòcia), el què (la relació amb el Regne Unit), el com (centralització, *devolution* o independència) i l'on (el context polític, econòmic i social). La principal motivació del treball radica en comprendre a nivell empíric els elements subjacents en l'èxit de la proposta del SNP i les seves implicacions de futur. Per a donar resposta a la nostre pregunta d'investigació plantejarem la següent hipòtesi inicial:

La desafecció entre la societat civil escocesa amb el Regne Unit es fonamenta en el biaix representatiu dels seus interessos front al Parlament Britànic.

Per a tal d'afirmar, corroborar o desmentir la hipòtesi inicial contextualitzarem el nostre estudi de cas, des de l'*Act of Union* de 1707 fins les eleccions generals del present 7 de maig. Desentortolligarem conceptes teòrics necessaris per a resoldre la nostre qüestió: què significa i quines implicacions ha tingut la *devolution*, què entenem per Estat-nació, i degut a la *salmonomics*, analitzarem que va suposar el seu principal fonament teòric: la *Third Way* de Tony Blair.

I de la teoria a la pràctica. Desenvoluparem un anàlisi comparatiu entre les quatre nacions que conformen el Regne Unit per a determinar si el cas escocès segueix un patró propi i característic respecte l'anglès, el gal·lès i l'irlandès, i de pas, corroborarem o desmentirem certs tòpics identitaris. Seguidament es realitzarà un anàlisi regressiu que ens permetrà corroborar o no la nostre hipòtesi inicial. Finalment, en les conclusions, intentarem sintetitzar i establir un possible full de ruta per al futur del Regne Unit a tenor dels nostres resultats i dels possibles resultats electorals del 7 de maig.

Marc Teòric

1707-2007: De l'Act of Union a la Devolution

El Regne Unit

El Regne Unit tal i com el concebem avui en dia comprèn 4 unions: Anglaterra, Gal·les, Escòcia i Irlanda del Nord. Anglaterra assolí establir-se com a Estat unitari l'any 927 i no fou fins les *Wales Acts* de 1535-52 que Gal·les passà a formar part d'Anglaterra.

L'arribada de James VI d'Escòcia i I d'Anglaterra al poder l'any 1603, com a successor de la reina Elizabeth I a la corona d'Anglaterra i Irlanda, va ser el primer punt d'inflexió: La *Regal Union* (o unió de corones).

Esclatà el debat sobre la conveniència de la unió interparlamentària entre Escòcia i Anglaterra, però el rebuig de la noblesa escocesa per una part, que ho considerava com una pèrdua d'influència sobre Londres, així com l'animadversió de la noblesa anglesa per l'altre, que temia pel possible favoritisme del nou monarca cap a Escòcia, varen apartar la unió executiva de l'agenda política -durant la República de Cromwell i la restauració de Charles II- fins les crisis de final de segle.

L'*Act of Union* de 1707 consolidà aquest procés:

“That the Two Kingdoms of England and Scotland shall (...) forever after be United into One Kingdom by the name of Great Britain.”¹

Amb *The Union of the Crowns* Escòcia havia perdut la sobirania sobre la seva política exterior i amb l'*Act of Union* es varen dissoldre ambdós parlaments² per a formar-ne un de nou, però es respectaren els sistemes legislatius, educatius i es va mantenir l'Església presbiteriana escocesa (*the Kirk*). La unió d'Anglaterra (i Gal·les) amb Escòcia donà origen a la Gran Bretanya.

Irlanda és un cas a part. Tot i que Oliver Cromwell va unir Irlanda, Anglaterra i Escòcia, la restauració de Charles II l'any 1660 restituí el Parlament Irlandès. No fou fins el 1801 que Gran Bretanya i Irlanda s'uniren a través de l'*Act of Union* en el Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda sota la *Union Jack*.

L'Act of Union

L'*Act of Union* de 1707 s'explica per una suma de factors. La Gloriosa de 1688 va suposar la fi de la dinastia dels Stuart (escocesa) i l'adveniment de William III d'Anglaterra (qui regnà durant el 1689-1702), provinent de la casa d'Orange. Un canvi promogut per Anglaterra pel temor a la restauració catòlica de la casa Stuart. Si ens atenem a Maquiavel³, William III no compartí ni la llengua ni la cultura escoceses, ni va fer cas als seus preceptes.

A nivell intern va deixar que les classes nobles escoceses d'Argyll, Atholl, Hamilton o Queensberry competissin entre elles i agafessin cada cop més poder propiciant el nepotisme i la corrupció. A més, el sector jacobí (fortament influenciat per Louis XIV de França), promogué la rebel·lió i els disturbis populars reiterades vegades per al restabliment de la Casa Stuart.

¹ Davis, L. “*Acts of Union: Scotland and the Literary Negotiation of the British Nation, 1707-1830*”. Ed. Stanford University Press (1999)

² Walker, D. “*A legal history of Scotland, Volume V: The eighteenth century*”. Ed. Bloomsbury Professional (2001)

³ Maquiavel, N. “*El príncipe*”. Ed. Alianza Editorial (2010)

A nivell extern, les guerres contra França el 1689 i 1697 (aliat comercial d'Escòcia), la implementació de les *Navigation Laws* de la *Royal Navy* contra el contraban escocès a les colònies americanes i el fracàs de la *Company of Scotland* per l'expedició colonial a Darien (Panamà) van perjudicar el comerç exterior escocès, i de retruc el benestar de les classes populars.

Com a reacció, el Parlament escocès començà a practicar el boicot deliberat contra Anglaterra, aprovant la *Wine Act* per comerciar amb França durant la guerra contra Anglaterra o la *Wool Act* que prohibí importar llana anglesa. Tot per a tal de fer-se sentir:

“The union of the crowns would be preserved only if in the current parliamentary session there be such conditions of government settled and enacted as may secure... the freedom, frequency and the power of Parliament, and the religion, liberty and trade of the nation from English or any foreign influence”⁴

Resultat? Una Escòcia inquieta i remoguda en el pitjor moment per Anglaterra: la Guerra de Successió Espanyola i el repartiment d'Europa Occidental amb França.

El 16 de Gener de 1707, però, es va produir l'*Act of Union* amb 110 vots a favor contra 67 en el Parlament Escocès, integrant el Parlament, la política fiscal i el braç executiu amb Anglaterra.

Com s'explica aquest canvi? Fent cas a Maquiavel. Els anglesos col·locaren la infanteria a la frontera escocesa i irlandesa. Desmantellaren l'*Scottish Privy Council* (l'òrgan executiu de govern). Es guanyaren la Kirk (l'Església presbiteriana) a través de l'*Act of Security* de 1706, i de retruc les classes populars, permetent-li certs privilegis i immunitats. Tanmateix, subornaren les cases nobles i les elits mercantils a través del lliure comerç amb les colònies angleses (a través de l'*Article IV* de l'*Act of Union: Freedom and Intercourse of Trade and navigation*).

És a dir, respectaren i manteniren l'etos doctrinal i moral diferenciat a través de l'Educació i l'Església presbiteriana, factors clau per assegurar-se l'èxit de la Unió.

Però assolida la Unió els anglesos no tardaren en tallar les ales a la Kirk a través de la *Patronage Act* i la *Toleration Act* de 1712 per les que es proclamava la llibertat de culte a Escòcia i els ministres vacants de l'Església passaren a ser nomenats per Londres i no pas per la Comunitat local.

Finalment, posaren fi al jacobinisme i a l'amenaça a la contrareforma absolutista tot i el desplegament naval de James Stuart el 1708 a Dunkirk, i la invasió de Charles Edward Stuart el 1745 en la marxa de Glenfinnan a Edimburg que el va portar a conquerir Escòcia en escasses setmanes. L'intent d'aquest últim de conquerir Anglaterra va desencadenar la derrota i punt i final del jacobinisme a la batalla de Culloden el 1746. Tot plegat en un context on la Unió ja aportava més beneficis socioeconòmics que no pas costos pels escocesos.

Adaptació

La Unió va oferir un nou context econòmic i social d'oportunitats que els escocesos van saber aprofitar. Es produí la modernització agrària amb l'establiment dels minifundis, subordinant la terra al benefici comercial i no pas a la subsistència. Es realitzà la transició comercial, d'exportar a països escandinaus i francòfons al nou món. Arribà la Primera Revolució Industrial, fonamental en dos vessants: la revolució de les màquines de filat i la gestió del

⁴ Devine, T.M. “*The Scottish Nation: A Modern History*”. Ed. Penguin Books (2012)

carbó i el ferro, dos recursos fonamentals per a les primeres etapes del procés de transició industrial. Es generaren els nous moviments migratoris i s'erosionaren els clans dels *Highlands*, representants de la societat tradicional. Així com es fundaren els primers bancs (*Bank of Scotland*).

Paral·lelament es produí un procés de renaixença cultural contemporani als *lumières* de França, els *illuminismo* d'Itàlia i els *ilustrados* espanyols. El que William Robert Scott va anomenar *Scottish Enlightenment*⁵. Fugir del calvinisme ortodox i apropar-se a les teories renovadores d'Isaac Newton. Van emergir figures com Adam Smith i David Hume. La noblesa terratinent necessitava de gent capacitada per dirigir el procés de modernització i es podia permetre el mecenatge dels *literati*. Un procés no exclusiu al camp cultural, sinó també tecnològic (aportacions com la màquina de vapor de James Watt o la Cometa de Bell el 1812).

Però el sistema Parlamentari escocès restà moribund. Petits líders com Harry Dundas, l'*Earl* d'Islay (posteriorment *Duke* d'Argyll), aprofitaren l'espai per a establir-se com a petits "virreis", que controlaven l'espectre polític d'Escòcia a través de xarxes clientelars. Londres mostrà poc interès en els afers interiors d'Escòcia i deixà que els Ajuntaments carreguessin amb els afers quotidians d'Escòcia. La Unió no dissipà el conflicte ni la desconfiança entre ambdues nacions. Els anglesos aprovaren la *Malt Tax* perjudicant la producció i comercialització de whisky, així com la *Militia Act* de 1757 per la qual establiren una força defensiva a Anglaterra i Irlanda, però no a Escòcia.

Amb la *Patronage Act* i la *Toleration Act* la Kirk no tardà en col·lapsar l'any 1800, perdent el poder com a força de cohesió social. El primer pas fou la doble escissió en l'*Associate Presbiterary* i les *Dissenting Churches* de 1740 i 1752, respectivament. L'estocada final arribà amb la disrupció i establiment de la *Free Church* l'any 1843 que suposà l'escissió d'un 40% de l'Assemblea General.

En conclusió, la Unió de 1707 va suposar una transició tranquil·la per les elits privilegiades del país, oferint un nou ventall d'oportunitats (comercials: carbó, sal, lli, cotó, llana o gra) dins l'Imperi, deixant els aspectes macroeconòmics a Londres però mantenint l'autoritat tradicional a nivell microeconòmic.

Etape Victoriana

a) Economia

L'economia victoriana a Escòcia, fonamentada en les teories del lliure mercat d'Adam Smith, depenia de la inversió estrangera i la revolució dels transports: els vaixells de vapor, les xarxes de trens transcontinentals o la construcció del Canal de Suez en resulten exemples paradigmàtics. Escòcia passà d'invertir 60 milions de lliures el 1870 a 500 milions el 1914 (més inversió per càpita que el Regne Unit en el seu conjunt).

El que fins al primer terç del segle XIX havia resultat el motor econòmic del país, la indústria tèxtil (cotó i lli), a partir de 1830 col·lapsà. Es procedí a la diversificació industrial amb el carbó, el ferro o l'acer, i en conseqüència, la mineria. Els treballadors del sector agrícola van caure en aquesta etapa del 25% a l'11%. Del 1750 al 1831 la població va créixer un 88%,

⁵ Robert Scott, W. "*Francis Hutcheson: His Life, Teaching and Position in the History of Philosophy*". Ed. BiblioLife (2008)

arribant als dos milions i mig d'habitants. Del 1831 al 1911 aquesta xifra es duplicà fins als gairebé cinc milions d'habitants.

Però la pobresa també era un signe distintiu d'aquest període. Els treballadors escocesos eren dels més pobres, cobrant una mitjana de 70 lliures per any, respecte les 76 lliures que es cobrava al Regne Unit, en sectors clau com el cotó o l'acer. Del 1830 al 1914 dos milions d'escocesos van buscar noves oportunitats als Estats Units, Canadà o Austràlia, mentre que uns 600.000 van creuar la frontera cap Anglaterra.

Durant la Primera Guerra Mundial, Escòcia apostà per la indústria militar i expandí en un 40% la seva capacitat de producció. Una aposta arriscada que a llarg termini (amb l'arribada del crack del 29) va suposar tràgica al perdre l'oportunitat d'incorporar-se a la Segona Revolució Industrial (i produir béns de consum) i haver de competir amb potències industrials com els Estats Units o el Japó. Factors que impactaren en la depressió dels 40 i la pèrdua de la meitat de la força productiva del país.

b) Política

L'hegemonia del Partit Liberal (del 1832-1914) a Escòcia va començar a saltar pels aires el 1886: les demandes per la *devolution* i el *Home Rule* irlandès, el sorgiment dels partits socialistes i la caiguda de la Kirk van propiciar l'escissió d'unionistes i *whigs* del partit, debilitant-lo però fent-lo tanmateix més coherent.

Del 1886 al 1922 es caracteritzà per l'*Irish Question*. Es passà de sol·licitar el retorn de poders (la *devolution*) a la independència. El Govern irlandès aprovà el 1920 l'*Ireland Act*, generant dos Parlaments al Nord i Sud d'Irlanda i la Guerra d'Independència que no va acabar fins el 1921, amb l'*Anglo-Irish Treaty*. Un tractat amb dues conseqüències: l'establiment de l'*Irish Free State* o República d'Irlanda i una nova guerra pro-contrat. El 1927 el Regne Unit passà a anomenar-se el Regne Unit de la Gran Bretanya i Irlanda del Nord i no fou fins el 1949 quan Westminster aprovà l'*Ireland Act* de 1920, reconeixent l'escissió d'*Eire* de la Commonwealth, consolidant un procés d'independència que durà 30 anys i va suposar dos conflictes armats.

c) Societat

La *Radical War* de 1820 suposà la primera vegada en que les forces obreres d'Escòcia es posaren d'acord entorn un objectiu en comú que transcendia a les discrepàncies religioses i socials: posar fi a la corrupció política i l'explotació laboral. Un precedent que inspirà al Cartisme l'any 1840 i els sis punts doctrinals: sufragi universal, vot privat, abolició d'estaments social segons la propietat, districtes electorals igualitaris, retribució als Membres del Parlament i parlaments anuals. Un moviment més reformista que revolucionari (per influència cristiana, fent de la cooperació i l'educació pilars fonamentals pel canvi).

La Revolució Francesa havia posat en alerta i cautela el Regne Unit sobre els processos de democratització (només cal veure la crítica d'Edmund Burke⁶). No va ser fins la primera *Reform Act* de 1832 en que el sufragi es multiplicà per setze, passant de 4.500 electors a 65.000. Una transició pactada entre les elits i les classes mitjanes que excloué a les classes obreres per tal de retenir el màxim poder possible i minimitzar els danys.

⁶ Burke, E. "*Reflexiones sobre la Revolución Francesa*". Ed. Alianza Editorial (2010)

La seguiren la *Reform Act* de 1868 i de 1884, que consolidaren el sufragi masculí universal. La negativa d'esmena proposada per John Stuart Mill per incloure el sufragi femení a la *Reform Act* de 1868 propicià el sorgiment del moviment sufragista femení a Londres, Manchester i Edimburg. Es creà la *Woman Social and Political Union*, que recollí dos milions de firmes, només a Escòcia, per a reclamar el dret a vot de les dones. Les dones de les classes populars es mostraren passives amb el moviment perquè cal considerar que el sufragi universal masculí no arribà fins el 1884. Per molt que participessin en la protesta, restarien excloses del vot per motius econòmics i socials.

Escòcia durant la voràgine mundial

El Partit Laborista aprofità la feblesa del Partit Liberal per fer-se amb el poder a les eleccions del 1922. Un partit díscol i hostil amb el *Home Rule* (se'n va deslligar l'any 1920). L'hostilitat del Partit Laborista cap a la *devolution* i la tendència centrífuga cap al centralisme en un context de profunda crisi econòmica auspicià la creació de l'*Scottish National Party* l'any 1928. Paradoxalment, va ser un *tory*, Walter Elliot, qui apostà per traslladar l'*Scottish Office* a Edimburg el 1937, així com desenvolupà l'*Scottish Economic Committee*, l'*Scottish Development Council* o l'*Special Areas Reconstruction Association*. Tot per promoure la diversificació i l'ocupació front la crisi d'entreguerres i l'amenaça i auge del nacionalisme radical.

Amb l'esclat de la II Guerra Mundial, Aberdeen i la costa est d'Escòcia passaren a ser objecte del bombardeig nazi. Sectors clau com el carbó, el ferro i l'acer tornaren a agafar volada i donaren feina a un quart del país (en comparació al 16% de 1939). L'atur va arribar a desaparèixer l'any 1943, produint-se la inclusió de la dona al mercat laboral. Un període caracteritzat per la capitalització de l'economia en mans d'un petit nombre d'indústries pesades.

Durant la guerra, Tom Johnston, parlamentari laborista per West Stirlingshire i encarregat de l'administració civil d'Escòcia durant el mandat de Churchill, va veure la guerra com una oportunitat de reforma, apostant per un municipalisme social(ista) contra la concentració industrial. Atragué a 700 empreses i creà 90.000 llocs de treball, establint el primer prototip del *National Health Service* a Clydeside. Retirat l'any 1945, recollí a les seves memòries:

“A chance to inaugurate some large-scale reforms under the umbrella of a Council of State, and which reforms, if we emerged intact at the end of the war, might mean Scotia resurgent”⁷

Un nou pacte social

La reconstrucció de post-guerra serví per establir un nou contracte social entre l'Estat i la societat civil: el *Beveridge Report* del desembre de 1942, els mínims nacionals del que esdevindria el primer Estat del Benestar europeu. La implementació del col·lectivisme de Johnston a escala nacional. Amb aquest esborrany i un deute públic de més de tres bilions de lliures els laboristes guanyaren les eleccions de 1947 (37 parlamentaris escocesos amb un 48% dels vots).

La fi de la II Guerra Mundial no tan sols suposà l'adveniment de l'Estat del Benestar sinó també la fi de l'imperi britànic. Com recollí Keynes:

“We are a great nation, but if we continue to behave like a Great Power we shall soon cease to be a great nation”⁸

⁷ Marr, A. “*The Battle for Scotland*”. Ed. Harmondsworth (1992)

Una dura etapa de transició i depressió que contà amb l'ajut del Pla Marshall. La campanya laborista (*Let Us Face the Future*) s'inicià amb l'establiment de la *National Health Service* l'any 1948, la nacionalització del carbó, els ferrocarrils, l'electricitat o l'acer, la construcció de més de 564.000 vivendes i la caiguda de l'atur fins a un 2,4% consolidant a la dona en el mercat laboral a través de les feines *part-time*. Els anys de major acceptació de l'unionisme, amb l'establiment de la televisió escocesa (STV), l'*Edinburgh Festival* o la *Scottish Opera*.

L'any 1942 el SNP –estigmatitzat pel nazisme- va viure la seva primera ruptura, entre aquells que apostaven per la independència i els devolucionistes. Fou Douglas Young (la vessant independentista) qui guanyà enfront William Power i John MacCormick, provocant l'exili d'un terç dels seus membres i la fundació de la *Scottish Convention* per part de MacCormick per a demanar una reforma constitucional en favor de la *Home Rule* i l'*Scottish National Assembly* (arribà a recollir dos milions de signatures).

Però la *devolution* estava fora de l'agenda política dels laboristes. Consideraven que Westminster havia aportat el benestar a Escòcia i que l'administració de Johnston demostrava que no calia el retorn de poders per a modificar la relació entre ambdós nacions. Una opinió recolzada per les enquestes, com la de 1955 on es recollia el suport dels escocesos (en un 50,1%) a la Unió, gràcies a l'establiment de l'Estat del Benestar.

El gir nacional

Però les coses no tardaren en canviar. L'any 1945 Robert McIntyre assolí representació a Westminster com el primer candidat de l'SNP, després de 15 anys a la picota.

El govern *tory* del 1951 al 1964, la deflació de 1957, la crisi del canal de Suez, l'increment de l'atur, el rebuig de De Gaulle a acceptar el Regne Unit com a soci en el mercat comú l'any 1963 (no arribaria fins 1973), la fi de l'imperi amb la descolonització, la consolidació dels EEUU com a primera potència mundial i l'establiment del submarí nuclear Polaris per part del *Prime Minister* McMillan a la costa escocesa, començaren a capgirar la situació.

L'any 1964 arribà Harold Wilson al poder després de la campanya *13 wasted years* amb 43 representants laboristes escocesos. El canvi també arribà al SNP. Ian MacDonald va expandir territorialment el partit, passant a tenir 140 delegacions territorials el 1965 (respecte a les escasses 20 de 1962). Atragué a un electorat despolititzat (respecte el biaix socialisme-capitalisme)⁹ caracteritzat per ser mà d'obra qualificada, la classe mitjana, transcendent la vella guàrdia electoral d'escriptors, professionals, acadèmics i benestants.

“These were more sober types, less interested in poetry, than in digging it figures on the Scottish economy.”¹⁰

A les eleccions locals de 1968 recolliren un 34% dels vots i al 1970, per Westminster, van aconseguir l'11% dels vots. Un vot protesta per les reticències laboristes a la *devolution*. Les eleccions de 1974, amb el 22% dels vots i 11 Membres del Parlament consolidaren el SNP com a segona força escocesa i amenaça real, catapultant la *devolution* dins de l'agenda política.

La crisi del petroli de 1973, la inflació del 18%, el milió i mig d'aturats i el dèficit d'un bilió de lliures tingué dues conseqüències a escala nacional. La demanda de l'*Scotland* i la *Wales Bill* a referèndum i la fi laborista en el govern. El 1 de març de 1979 el sí guanyà en el referèndum en

⁸ Clarke, P. “*Hope and Glory: Britain 1900-1990*”. Ed. London (1996)

⁹ Bealey, F. & Sewel, J. “*The Politics of Independence: A Study of Scottish Town*”. Ed. Aberdeen (1981)

¹⁰ Marr, A. “*The Battle for Scotland*”. Ed. Harmondsworth (1992)

favor de l'*Scotland Bill* amb un 51,6% dels vots i una participació del 63,8%. És a dir, menys d'un terç de l'electorat apostà pel canvi constitucional més important del país des de 1707. El conflicte i picabaralla intern del Partit Laborista respecte a la qüestió nacional auspicià la moció de confiança del SNP als laboristes i l'arribada de Margaret Thatcher al poder.

El thatcherisme

El Marxism Today acunyà el terme *thatcherism*, és a dir, l'arribada i consolidació del neoliberalisme a través de la liberalització dels mercats, la privatització, el control monetari i de la inflació i la reducció de la influència sindical, que tingué un impacte desastrós per Escòcia: una pèrdua de l'11% dels beneficis industrials i d'una cinquena part dels llocs de treball.

La transició de l'economia productiva als serveis com a sector més dinàmic ¹¹ tingué l'efecte contrari de l'esperat: una major dependència social de les classes baixes.

L'arribada precipitada de Thatcher degut a la moció de confiança de l'SNP tingué repercussions. Van perdre 9 dels 11 llocs a Westminster. S'obrí una guerra dins l'SNP que generà una segona ruptura interna. Douglas Young, Jim Sillars, Margo MacDonald i Alex Salmond van moure el partit cap a l'esquerra per a lluitar de tu a tu contra el Partit Laborista (una campanya coneguda com: *For Scottish Socialist Republic*). Un procés similar al de les files internes del partit Laborista i l'escissió de la *Gang of Four* per formar el *Social Democratic Party* (David Owen, Roy Jenkins, Shirley Williams i Bill Rodgers).

Thatcher utilitzà als escocesos com a conillets d'índies per la *Poll Tax* i derrotà a la *National Union of Mineworkers*. A més, a través del parlamentari Michael Forsyth destruï el corporativisme del país, desarticulant els comitès i els *quangos* (*quasi-autonomous non-governmental organisation*). Els escocesos sempre votaren a favor dels laboristes enfront de Thatcher, a qui veien com un govern aliè al seu mandat democràtic. Al 1987, 50 dels 72 representants escocesos a Westminster foren laboristes. Unes eleccions on Alex Salmond fou escollit per *Banff and Buchan*. Com digué Charles Kennedy¹² (del Partit Liberal) Thatcher fou "*the greatest of all Scottish Nationalist, managed to unite most of the nation against her*".

Tom Nairn¹³, va arribar a afirmar que la fi de l'Imperi Britànic, el ciment històric (i comercial) de la Unió, era inevitable i necessari per a la reconstrucció nacional. El que durant tres segles havia sigut el motor econòmic del país, la indústria del cotó i la indústria pesada perdien els privilegis comercials de l'Imperi amb la descolonització. Només l'arribada de l'Estat del Benestar després de la II Guerra Mundial serví de panacea econòmica i àncora de referència de la Unió. Però el thatcherisme tallà la cadena de l'àncora.

El suport social i l'escissió del Partit Laborista capgiraren les perspectives sobre la *devolution*. L'any 1987 esclatà la campanya del Partit Laborista per la *Scotland National Assembly*, de la qual el SNP no en va formar part ja que veia la *devolution* com un fre a la independència. Tenia la *quiet revolution* de Quebec com a referència. El *Claim of Rights* de Jim Ross l'any 1988 suposà el primer esborrany del Parlament escocès. Un dels seus impulsors, Kenyon

¹¹ Devine, T.M. "*The Scottish Nation: A Modern History*". Ed. Penguin Books (2012)

¹² Torrance, D. "*The Battle for Britain: Scotland and the Independence Referendum*". Ed. Biteback Publishing (2013)

¹³ Nairn, T. "*The Break-Up of Britain: Crisis and neo-nationalism*". Ed. Common Ground Publishing (2015)

Wright afirmà que “*the Voice we all know respond by saying we say no, well, we say yes, and we are the people.*”

Thatcher acabà dimitint i John Major convocà eleccions el 1992. L’SNP elaborà la campanya “*Free by 1993: Arise and be a Nation again*”. John Major, cara amable del thatchersime, afrontà moltes dificultats degut a la separació del Regne Unit del mecanisme de taxa de canvi europea i durà una legislatura. A Escòcia el vot estava molt polititzat i la *Home Rule* obtingué el 75% dels vots amb el 85% de la representació. Foren la *Common Cause*, la *Scotland United* i la *Democracy for Scotland* les organitzacions encarregades de mantenir la flama devolucionsita fins el 1997.

El tricentenari del canvi

La mort de John Smith com a candidat del partit laborista donà com a successor Tony Blair i la Tercera Via, amb la promesa d’un referèndum a celebrar l’onze de setembre de 1997.

Els primers anys del nou Parlament escocès foren tumultuosos. Donald Dewar fou el Primer Ministre escocès. Laborista i partidari de la *devolution* durà divuit mesos en el càrrec, dels quals sis va estar batallant contra una malaltia que va poder amb ell l’octubre de l’any 2000. Un mandat caracteritzat per les filtracions, fou atacat principalment per la construcció i cost del nou Parlament a Holyrood i per l’aprovació de la *Section 28 (2a)* per la qual s’abolia la prohibició a les autoritats legals per promoure l’homosexualitat. Henry McLeish durà menys. Tot i aconseguir que la cura a la tercera edat fos gratuïta, en contra del mandat del *New Labour* de Blair i Alistair Darling, les *leishés* o ficades de pota foren constants i dimití el 9 de novembre de 2001, acusat de rebre subsidis en efectiu quan era parlamentari a Westminster.

Front a la inestabilitat de Holyrood interferí la reina en favor de la *devolution*:

“After what might be considered Parliamentary adjournment of almost three hundred years that process will inevitably take time. In an age which tends to instant judgements, this is something we would all do well to remember”.¹⁴

Des de 1999 les enquestes havien recollit la primacia devolucionista (aproximadament del 55%) enfront la independència (un 25%). Del 1991 al 2002 Escòcia avançà Gal·les, Irlanda del Nord i sis regions d’Anglaterra en increment del PIB anual i Glasgow es col·locà com a segona ciutat comercial rere Londres. Al 2003 Escòcia era tres cops més rica que al 1950. A més, del 1996 al 2004 l’ingrés mitjà per càpita va créixer un 3,35%.

S’acusà i criticà Escòcia de la forta despesa pública (40 bilions de lliures l’any 2002, un 55% de l’economia nacional) per la connivència amb Gordon Brown. Fent d’Escòcia una de les quatre nacions on la despesa pública és la més gran (conjuntament amb Dinamarca i Suècia). Però el cert és que era una despesa productiva, que fonamentà un sistema educatiu i de salut capdavanter a nivell mundial. Segons un estudi de la *Edinburgh University*¹⁵ l’any 2005, dos de cada tres persones arribaren a ascendir en l’escala social. Però no tot són llums. El *New Labour*, com s’ha comentat és imperfecte i genera desigualtat. D’acord amb un estudi del diari *Scotsman*¹⁶ l’any 2006, utilitzant dades del NHS, els cent millors barris d’Escòcia tenen un dels índex d’esperança de vida més elevats del món, per sobre Suècia o el Japó. Però aquest

¹⁴ Torrance, D. “*The Battle for Britain: Scotland and the Independence Referendum*”. Ed. Biteback Publishing (2013)

¹⁵ Iannelli, C. & Paterson, L. “*Education and Social Mobility in Scotland*”. Ed. Edinburgh University (2005)

¹⁶ Scotsman “A Nation still divided by poverty and inequality”: <http://www.scotsman.com/news/scotland/top-stories/a-nation-still-divided-by-poverty-and-inequality-1-686266> (2006)

nivell contrasta amb índexs pròxims al tercer món en els mateixos nuclis urbans. Al barri de l'East End de Glasgow, l'esperança de vida (de 65 anys) estava per sota de països com el Líban o la Franja de Gaza. Entre barris, a Edimburg hi ha una diferència de vint-i-dos anys d'esperança de vida.

Si bé durant l'etapa laborista, els problemes es podien resoldre fàcilment degut a les vies internes de partit i les interconnexions personals, tal i com intuï T.M. Devine¹⁷ l'any 2006, dos factors podien engegar la flama independentista del poble escocès: que dos partits polítics de diferent caire ideològic ocupessin Westminster i Holyrood o la complicació de les circumstàncies financeres del país. Les dues es varen posar d'acord l'any 2007, la crisi econòmica esclatà, i tres-cents anys més tard que la Unió, l'SNP arribà al poder.

El 2007 l'SNP governà en minoria i actuant com a pivot entre pactes governamentals. Al Partit Laborista li passà factura el neoliberalisme de Blair, la guerra d'Iraq i la tendència dels noms importants del partit (Brown, Darling o Alexander) en preferir Londres abans que Edimburg.

Els tres partits unionistes van cooperar per aprovar un *pack* de mesures que ampliessin la *devolution*. La major transferència de sobirania fiscal des de 1999 (augment de l'impost sobre la renda, formular noves taxes, deduccions de 10 penics sobre les classes mitges-altes, finançar les despeses de capital o l'impost del timbre entre moltes altres).

Una bona gestió del país i la figura carismàtica d'Alex Salmond valdrien per revalidar victòria al 2011 amb 69 diputats. La desfeta del Partit Liberal en aliar-se amb els Conservadors de David Cameron a Westminster ajudà en la situació. Una majoria que li permetria validar la promesa electoral: el referèndum d'independència.

La *Section 30* de la *Scotland Act* de 1998 permetria celebrar un referèndum amb el consentiment del Regne Unit. El 15 d'Octubre de 2012 arribaria l'*Edinburgh Agreement* com a reacció directe a la victòria del SNP el maig del 2011. El seu paràgraf 30 conclou:

“the two governments are committed to continue to work together constructively in the light of the outcome, whatever it is, in the best interests of the people of Scotland and of the rest of the UK.”

Conceptes pràctics

La Tercera Via

Anthony Giddens va concretar un seguit de dilemes que ni la socialdemocràcia ni el neoliberalisme havien pogut solucionar: la globalització, l'individualisme, l'eix esquerra-dreta, l'agència política i el medi ambient.

La Tercera Via era la solució intermèdia que permetria acomodar-se a la velocitat exponencial de la globalització. Calia fer front a l'impacte sobre el medi ambient, l'increment de la despesa pública, el ràpid desenvolupament tecnològic (el desencaix del capital humà), la nova rutina de treball (la fi de l'estabilitat laboral), corregir les imperfeccions del sistema de seguretat social per a no estirar més el braç que la màniga (l'obligació mútua entre societat i Estat), fer front a les noves formes de delinqüència (urbana) i pobresa (exclusió social). Com definiria el propi Giddens, no hi ha drets sense responsabilitats.

“La Tercera Via persegueix adoptar els valors essencials del centre i del centre-esquerra i aplicar-los al món dels canvis econòmics i socials, lliures del pes d'una ideologia obsoleta. Representa un

¹⁷ Devine, T.M. “*The Scottish Nation: A Modern History*”. Ed. Penguin Books (2012)

nou moviment modernitzador del centre que accepta el valor central del socialisme, la justícia social, rebutja la política de classes i cerca un suport ampli”¹⁸

En conclusió, renegociar la relació entre el mercat i la política, i la política i la societat. Si la socialdemocràcia havia intentat establir l’economia mixta a través del keynesianisme, com un pacte social per evitar els errors del passat (la conscienciació després de la II Guerra Mundial), el neoliberalisme apostava per atorgar funcions mínimes a l’Estat. El que proposà Tony Blair fou la nova economia mixta, degut a una doble necessitat: atraure vots de la classe mitjana thatcherista després de dues dècades en el govern i desvincular-se de l’estigma socialista soviètic. Un paradigma de realpolitik.

“La revolució neoliberal ha permès que l’economia quedi per definició fora del abast de la política”¹⁹

Giddens dissecionà els èxits i fracassos del laborisme: la capacitat de marginalitzar els conservadors jugant en el seu propi terreny (disciplina fiscal, llei i ordre, etc.). Mantenir la confiança de les empreses seguint les velles consignes neoliberals de Thatcher i Major mentre s’aplicaven polítiques pròpies del New Deal de Roosevelt, com la reforma assistencial (crèdits fiscals als treballadors) i la redistribució de la riquesa (treure un milió de persones de la pobresa) o mantenir una alta ocupació laboral en base a l’aplicació de salaris mínims.

Però va aplicar una pèssima gestió de la comunicació política, fent entendre que el seu programa polític estava buit de contingut mostrant una nul·la responsabilitat corporativa en base a la lliure especulació i la irresponsabilitat empresarial.

Stuart Hall té una visió molt més crítica de la Tercera Via, definint-la com un projecte no definit, en base a l’adaptació del partit d’acord als interessos electorals. El que va definir com l’estratègia política encarada a donar rodejos com a forma de tractar els problemes. La neurosi per situar-se en el centre de l’espectre polític sense assolir el seu objectiu fonamental: no saber “gestionar el canvi”. No va controlar la globalització, negant l’impacte de les crisis asiàtiques en l’economia de la Unió.

Per altra banda, Ken Coates i Michael Barrat criticaren durament l’incapacitat de Blair per corregir les desigualtats socials. Deixar que la globalització, i més concretament els moviments de capital per a l’especulació i concentració financera monopolitzessin el capital social del país en base a un nombre reduït d’empreses.

En conclusió, i utilitzant les paraules de Hobsbawm:

“la difícil veritat sembla ser que el projecte de Blair, en el seu anàlisi general, y en les seves premisses principals, segueix essencialment emmarcat i situat en un terreny definit per el thatcherisme, Thatcher tenia un projecte, i el projecte històric de Blair s’ajusta a ell.”²⁰

La devolution

La *devolution* és el canvi constitucional més gran en el Regne Unit ençà de la primera *Reform Act (Great Reform Act)* de 1832. Consisteix fonamentalment en la conciliació entre la supremacia del Parlament britànic i el grau d’autogovern de les diferents parts de l’Unió. La concessió de poders a un Parlament subordinat al Regne Unit. Tal i com afirma Vernon Bogdanor²¹, “Westminster is the sun around which every planet revolves”:

¹⁸ Blair, T. “*The Third Way: New Politics for the New Century*”. Ed. Fabian Society (1998)

¹⁹ Jaques, M. “*¿Tercera Vía o Neoliberalismo?*”. Ed. Icaria (2000)

²⁰ Jaques, M. “*¿Tercera Vía o Neoliberalismo?*”. Ed. Icaria (2000)

²¹ Bogdanor, V. “*Devolution in the United Kingdom*”. Ed. Oxford University Press (1999)

“Devolution involves the transfer of powers from a superior to an inferior political authority. More precisely, devolution may be defined as consisting of three elements: the transfer to a subordinate elected body, on a geographical basis, of functions at present exercised by ministers and Parliament.”

Westminster és el centre neuràlgic del Regne Unit, capitalitzant i centralitzant el poder entorn a una única esfera que s'ocupa d'acomodar la resta d'estructures de govern. Aquesta supremacia, segons Bogdanor, és la que dificulta la conciliació entre el Regne Unit i la Unió Europea així com la de Westminster respecte als seus coetanis nacionals d'Edimburg, Belfast i Cardiff.

Concedir funcions legislatives (el poder de formular lleis) i executives (*secondary laws* o consuetudinàries) amb la intenció de preservar i protegir la Constitució. Es diferencia del federalisme perquè no coordina ni divideix el poder, sinó que el retorna en un flux top-down, de Westminster als Parlaments nacionals.

En el cas del Regne Unit foren les contingències històriques (conquestes i negociacions) i les diferents actes parlamentàries les que configuraren legalment la Unió, a través d'una Constitució no escrita, oberta i flexible a l'expansió i contracció de poder territorial al llarg dels anys. Però Anglaterra va jugar sobre segur, mantenint majoria Parlamentària i representativa dins de Westminster, garantint la permanència i influència de les institucions angleses respecte la resta de nacions en minoria.

La *Home Rule* i la *devolution* fan referència al mateix procés de retorn competencial. L'única diferència és terminològica, ja que el primer concepte es posà de moda durant l'*Irish Question* mentre que el segon és la denominació que el Partit Laborista posà de manifest durant la segona meitat del segle XX i popularitzà durant el mandat de Tony Blair.

Escòcia, a diferència d'Irlanda o Gal·les no fou conquerida, sinó que pactà la seva integració, preservant a través dels articles 18 i 19 els privilegis i garanties sobre l'*Scottish Court of Session* i les competències sobre la *private law*, mentre la *public law* (o poder públic) passaria a estar en mans del nou Parlament. A més, com ja s'ha esmentat, l'*Act of Security* de 1706 garantiria el reconeixement de l'Església Escocesa.

Per tant, el model anglès s'allunya del federal. No és un model d'Estat unitari en el sentit de que un centre de poder polític difús gestiona l'economia mentre estandarditza l'administració pública de l'Estat de forma paritària entre les seves parts, sinó un Estat unit, en base a la incorporació i integració territorial, preservant certs drets, institucions i infraestructures legals, per a mantenir una certa autonomia administrativa (una agència). Per això, el principal font de conflicte i debat de la *devolution*, ja sigui com una forma d'homogeneïtzació de la identitat nacional o com una forma de consolidar una societat (*partnership*) entre tres regnes (o quatre nacions), respectant els trets culturals, ha restat obert des de que la *Home Rule* irlandesa en primer terme i la *devolution* laborista en segon, obriren el procés de retorn de competències a la Unió.

Teoria sobre l'Estat-Nació

El nacionalisme com a concepte sorgeix al final de l'Edat Mitjana a Occident com a defensa dels costums i privilegis front la invasió d'un poder exterior. Una reacció a l'universalisme que priva d'ideals i del contingut específic que li dona significat a l'individu. Però no es desenvoluparà com a doctrina fins al s.XVIII, a Prússia Oriental, gràcies a Johan Gottfried Herder.

Ernest Renan²² defineix la nació com una unió de races, llengües i religions que desemboquen en una ànima, entesa com el llarg procés compartit de sacrificis i esforços. Haver compartit grans coses, com podria ser l'expansió comercial de l'Imperi britànic o la industrialització. Haver patit junts, amb les dues guerres mundials, és un àncora de referència, un record nacional que val més que les alegries, perquè imposen deures i ordenen l'esforç comú per millorar (la formulació de l'Estat del Benestar). Per tant aquest Estat, aquesta nació (que podríem anomenar britànica) és una solidaritat passada, present i futura.

Es genera un capital social que permet mantenir la voluntat de romandre junts. Però aquesta solidaritat necessita d'un plebiscit quotidià, la voluntat explícita de la societat de continuar essent nació o no.

Per altre banda, afirma que els mites i els errors històrics juguen un paper fonamental en la creació d'una nació. En el nostre cas, els escocesos establiren una referència cultural basada en la mitologia dels *Highlands*, i foren dominats per una nació, l'anglesa, amb la que no tant sols compartien una mateixa llengua, sinó que els hi respectaren el credo religiós

Però Isaiah Berlin²³ introdueix el concepte de la branca doblegada de Schiller, l'emergència de la consciència nacional front l'universalisme, la globalització, l'explotació, la tecnificació i la burocratització. Aquella que torna a erguir-se per a no acceptar la seva inferioritat. Una metàfora fonamentada en la reacció de moltes societats endarrerides i explotades, tractades de forma paternal, cansades de la seva condició opressiva i que recorren a un passat millor (real o imaginari). Una resistència social en la recerca d'uns nous valors propis en confrontació amb els valors superficials, mundans i superficialment buits. La praxi, a través del thatcherisme, el neoliberalisme i la globalització s'ajusten a aquest patró teòric. Es podria afirmar que la crisi econòmica de 2007 ha dinamitat l'entesa.

El plebiscit quotidià sembla haver donat la senyal d'alarma en el cas Escocès el passat 18 de setembre. La duresa de la crisi ha fet reaccionar a la societat que s'ha vist abocada a un empitjorament gradual de la seva condició com a ciutadà, incapaç de prendre decisions i influir en l'esfera política per a capgirar la situació. Sobretot si considerem el contrast ideològic entre els *tories* i els nacionalistes escocesos. Suposa en paraules de Berlin una reacció mundial a una necessitat natural, la llibertat, en aquells que s'han sentit ofesos. La protesta adopta un anhel nostàlgic a un passat millor, tornar a una situació constitucional similar a la *Union of the Crowns*. El conflicte latent torna a emergir, no com a protesta nacional, sinó política, econòmica i social. Com afirma Berlin

“uns desitgen millorar la societat contemporànies pet mitjà de reformes que ofereixen esperança, d'altres, opinen que la corrupció actual ha anat massa lluny, ambdós representen la necessitat de destruir el passat i ressorgir mitjançant una nova societat.”

El capitalisme, el lliure mercat, la globalització, la tecnocratització i la crisi econòmica han portat com a resposta l'auge de les respostes nacionals. Una reacció mundial a les doctrines del racionalisme liberal. El fet generatiu de la reacció nacional no és la humiliació col·lectiva, sinó que aquesta en resulta el llumí que engega un camí de pólvora traçat durant temps per un mateix col·lectiu. La voluntat de que definitivament acabi eclosionant depèn de la pròpia ciutadania que conforma la nació. Però no engegant el llumí no vol dir que desaparegui el camí, doncs aquest segueix avançant.

²² Renan, E. “¿Qué es una nación? Cartas a Strauss”. Ed. Alianza Editorial (1988)

²³ Berlin, I. “El fuste torcido de la humanidad”. Ed. Península (2002)

Participació Política

Finalment només ens queda per concretar un darrer àmbit que utilitzarem en el nostre anàlisi comparatiu: l'evolució de la participació política a Escòcia en els últims deu anys.

Entenem per participació política “els actes o activitats realitzats per qualsevol ciutadà que tracta d'influir directament o indirecta en les decisions adoptades per les autoritats polítiques i socials (escollides o no) i que afecten als assumptes de la col·lectivitat”²⁴. La participació política és un dels indicadors més representatius de les democràcies modernes, ja que gràcies a la participació, els ciutadans fan arribar les seves demandes als ens institucionals, i executen mecanismes de control sobre aquests, mitjançant per exemple l'elecció periòdica dels seus representants.²⁵

Caldrà tenir present que la participació política és multidimensional, i no es troba vinculada únicament a canals participatius electorals, sinó també a canals no electorals, és a dir, aquells mecanismes i accions que tracten d'influir en les decisions dels dirigents i representants institucionals o sobre actors corporatius dins del sector privat.

La tipologia proposada per Torcal, Montero i Font respon a dues dimensions diferents referents al canal d'expressió i al mecanisme d'influència. El canal d'expressió es pot dividir entre aquelles accions polítiques dins del marc representatiu de les democràcies, com el vot o el contacte amb els polítics, i aquelles accions polítiques fora d'aquest marc, és a dir, extrarepresentatives, com les firmes reivindicatives o dirigir-se a l'opinió pública. El mecanisme d'influència distingeix entre mecanismes de veu i de sortida. La diferència bàsica entre ambdós mecanismes rau en que la primera indica mecanismes de participació personal activa, com treballar per a un partit polític, i la segona mecanismes anònims d'autoregularització del sistema, com el vot.

D'acord amb aquesta bidimensionalitat podem arribar a determinar 5 tipus de participació política:

	Representatiu	Extrarepresentatiu
Sortida	Vot	Participació de consum
Veu	Activitat de partit Contacte	Activitat de Protesta

Metodologia

Les bases de dades utilitzades en el present estudi comprenen des de la primera ronda de la European Social Survey (ESS), que es realitzà l'any 2002, fins la darrera l'any 2012. Per a l'anàlisi descriptiu s'han seleccionat i agrupat a través del *Cumulative Data Wizard* tots els casos de les sis rondes realitzades fins ara per al Regne Unit en una mateixa base de dades. L'objectiu consisteix en comparar les opinions polítiques, econòmiques i socials de les

²⁴ Torcal, M. & Montero, J. & Font, J. “*Ciudadanos, asociaciones y participación en España*”. Ed. CIS (2006)

²⁵ Verba, S. & Nie, N. “*Participation in America. Political democracy and social equality*”. Ed. Harper&Row (1972)

diferents nacions que integren la Unió al llarg del temps. Una primera imatge conceptual i visual que no tant sols corrobora o desmenteixi certs tòpics, sinó també ens digui si anem ben encaminats o no amb la nostre hipòtesi inicial.

Per altra banda, per a l'anàlisi regressiu s'han limitat les dades a l'última ronda de l'any 2012. Així es pot treballar no tant sols amb la base de dades més actualitzada, sinó també aquella que recull les dades i opinions dels escocesos després de les eleccions de 2010 a David Cameron i la revàlida de 2011 d'Alex Salmond. Serà aquesta base de dades amb la que corroborarem a través d'un anàlisi regressiu múltiple els factors explicatius del suport a la independència.

Per a l'anàlisi descriptiu s'ha elaborat un marc mostral que comprèn l'agrupació de la societat del Regne Unit a través de les seves quatre nacions: Anglaterra, Gal·les, Escòcia i Irlanda del Nord. Per a fer-ho s'ha reconfigurat la variable *cregion* i *regiongb* en dues de noves: s'ha agrupat North East, North West, Yorkshire and the Humber, East Midlands, West Midlands, East England, London, South East i South West en Anglaterra (valor 1), Gal·les (valor 2), Escòcia (valor 3) i Irlanda del Nord (valor 4), desestimant la resta de regions europees. La primera de les variables representa la mostra en les rondes 1-4 i la segona 5-6.

Les variables que s'han utilitzat en l'estudi de freqüències són: *Trstprl* (Confiança en el Parlament del país), *Trstep* (Confiança en el Parlament Europeu), *Trstun* (Confiança en les Nacions Unides), *Trstplt* (Confiança en els polítics), *Stfec* (Com de satisfet amb el present estat de l'economia), *Stfdem* (Com de satisfet amb el funcionament de la democràcia). Finalment també es va realitzar un estudi per *Trstlgl* (Confiança en el Sistema legal), *Trstprt* (Confiança en els Partits Polítics) i *Stfgov* (Com de satisfet amb el Govern del país). Però tot i que en inici podien semblar rellevants, aportaven informació que les altres variables ja recollien i s'ha decidit eliminar-les de l'anàlisi.

Les variables de confiança i satisfacció tenen com a escala de valors xifres que oscil·len del 0 (Gens de confiança o cap satisfacció) fins al 10 (Màxima confiança i satisfacció). Per això, en l'estudi, s'han agrupat els valors de 0 a 4 com a "No confia" i "No satisfet" i de 5 a 10 com a "Confia" i "Satisfet". D'aquesta manera ens resultarà més còmode albirar els resultats de forma pràctica i visual.

Finalment, en l'àmbit descriptiu, s'ha realitzat un estudi de cas tenint com a marc mostral els casos d'Escòcia atenent l'evolució de la participació política entre 2002 i 2012. Per aquest anàlisi només s'ha seleccionat com a mostra Escòcia i s'han emprat les variables dicotòmiques i representatives de les cinc formes de participació política: *Vote* (Votar a les últimes eleccions generals), *Contplt* (Contactar amb un polític o òrgan de govern en els últims 12 mesos), *Wrkprty* (Treballar en un partit polític en els últims 12 mesos), *Pbldmn* (Prendre part en una manifestació legal en els últims 12 mesos) i *Bctprd* (Boicotejar productes en els últims 12 mesos per motius polítics).

Per a l'anàlisi regressiu s'ha representat la nostra variable dependent, Suport a la independència, a través de la reconfiguració de la variable *Prtvrgb* (Últim partit votat al Regne Unit). S'ha partit de la suposició que votar al SNP en les darreres eleccions implicava estar d'acord amb el referèndum i la independència d'Escòcia. Per això s'ha reconfigurat la variable amb una nova escala de valors on 1 és Conservadors, 2 LibDem, 3 Laboristes i 4 SNP. Així es mostra i expressa un ventall de menor a major suport a la independència, sent el

LibDem i els laboristes mostres representatives de menys i més *devolution* respectivament.

Pel que respecta a les nostres variables independents s'ha partit una selecció de variables que, a tenor del criteri d'estudi, es podrien considerar rellevants i significatives per a predir el suport a la independència. Es poden categoritzar en cinc àmbits diferenciats:

- Polítics: Lrscale (Posició en l'eix esquerra-dreta), Polintr (Interès per la Política), Stfgov (Nivell de satisfacció amb la política nacional), Stfdem (Nivell de satisfacció amb el funcionament de la democràcia) i Eutfft (Menys o més unificació europea).
- Econòmiques: Hinctnta (Nivell de renda), Hincfel (Nivell de satisfacció salarial), Steco (Nivell de satisfacció amb l'economia del país) i Plinsoc (Classe social).
- Socials: Eduvlb (Nivell educatiu), Gincdif (El Govern hauria de reduir les desigualtats socials), Ipeqopt (Importància de que les persones siguin tractades de forma igualitària), Emplrel (Relació laboral), Tporgwk (Tipus d'organització), Uemp3m (Alguna vegada a l'atur i haver buscat feina durant més de tres mesos), Mbtru (Ser membre d'un sindicat), Ipuorst (Importància entendre gent diferent), Iphlpp (Importància ajudar en el benestar d'altres persones), Freehms (Gais i lesbianes són lliures de viure com vulguin) i Imwbcnt (Els immigrants fan un millor/pitjor país).
- Personals: Rlgdnm (Religió), Impenv (Importància del medi ambient), Imptrad (Importància seguir tradicions i costums) i Impfree (Importància prendre decisions i ser lliure).
- Control: Gndr (Gènere) i Agea (Edat).

Les variables categòriques Gndr, Rlgdnm, Emplrel, Uemp3m, Tporgwk i Mbtru s'han reconfigurat a dicotòmiques per evitar-ne el biaix i fer-ne un ús vàlid. Un cas similar a Agea i Hinctnta, que s'han transformat per agrupar els resultats. En el primer cas entre joves (0-35), adults (36-65) i gent gran (66-). En el segon entre nivell de Renda 1 (menys de mil euros), 2 (entorn als mil euros) i 3 (més de 1000 euros).

Degut a les limitacions de la mostra (215 casos vàlids), s'ha procedit a fer un estudi comparatiu entre sectors socials suficientment representatius (més de 30 casos per grup), amb Homes-Dones, treballar al Sector Públic-Privat i segons Nivell de Renda (1,2 i 3).

Finalment s'ha procedit a adoptar el criteri especificador d'un P-valor inferior a 0,15 per admetre la variable com a significativa, és a dir, treballar amb uns nivells de confiança del 85% en el nostre estudi de cas, a tenor complementari però no discriminatori dels nivells de correlació de cada variable.

Per tal d'analitzar estadísticament les relacions existents entre les variables seleccionades, es durà a terme un anàlisi estadístic que emprarà els següents mètodes: anàlisi descriptiu, anàlisi de correlacions, anàlisi de regressió lineal múltiple i valoració de la distància de Cook.

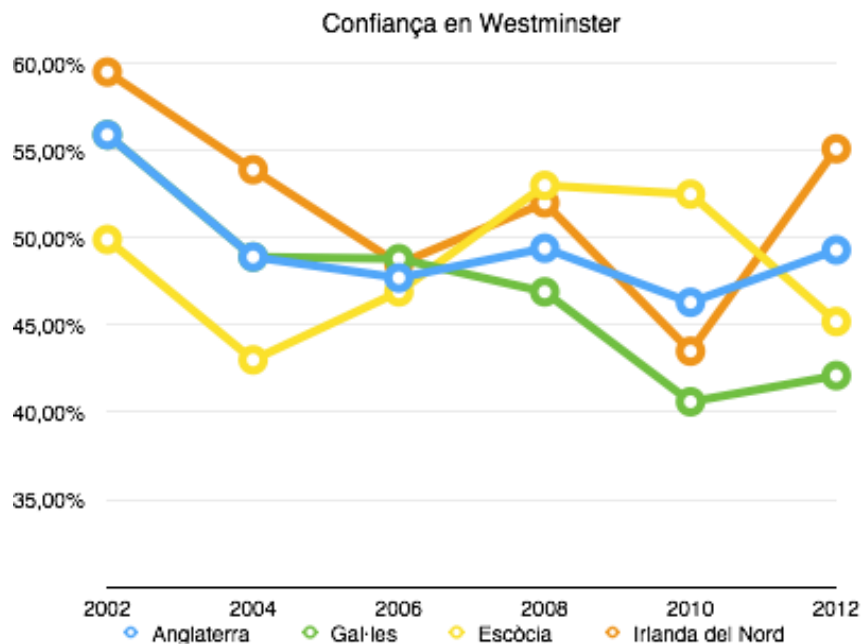
Anàlisi de resultats

Resum descriptiu

Un cop elaborada la nostre metodologia procedim a analitzar els resultats obtinguts. Volem iniciar l'anàlisi de resultats amb una breu representació de dades descriptives (freqüències). L'objectiu d'aquest apartat radica en fer-nos una primera idea o impressió bàsica, gràfica i

simple que contradigui o corrobori la nostra hipòtesi inicial. Aquest anàlisi recull les dades des de 2002 fins el 2012 en perspectiva comparada entre les quatre nacions que conformen el Regne Unit (Anglaterra, Gal·les, Escòcia i Irlanda del Nord) i permetrà confirmar o desmentir certs tòpics sociològics sobre la relació que manté Escòcia amb el Regne Unit.

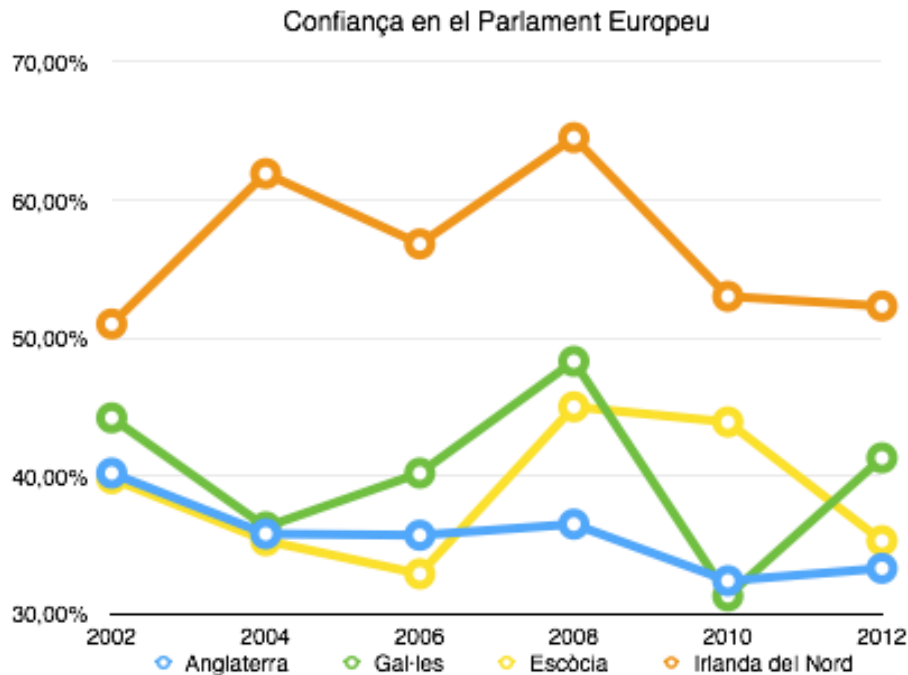
En el marc descriptiu s'ha decidit comparar tres àmbits: una triple comparació entre el nivell de confiança en les institucions nacionals i supranacionals, el nivell de confiança i satisfacció en elements intrínsecs del Regne Unit i finalment la tendència participativa dels ciutadans escocesos d'acord a la tipologia de Torcal, Montero i Font. En el primer àmbit comparem la confiança que tenen els ciutadans del Regne Unit respecte Westminster, el Parlament Europeu i les Nacions Unides:

El primer gràfic ofereix una primera panoràmica visual sobre la hipòtesi que pretenem demostrar: que la tendència independentista no depèn tant de factors identitaris o socioeconòmics com de la no confluència entre el Parlament Britànic i escocès.

Com podem observar, la tendència d'Escòcia s'inicia com la regió que més desconfia de la Cambra dels Comuns. Però entre 2004 i 2010 rectifica el rumb fins a ser la regió que més hi confia per a finalment ser la única que perd confiança entre 2010 i 2012 fins a posicionar-se com a segona regió que més hi desconfia.

El principal element que ens interessa remarcar d'aquest gràfic radica en la (lleugera) tendència a la baixa des de 2008, moment en que el SNP gestiona Holyrood (en minoria) per primera vegada i Gordon Brown (escocès) timoneja el Parlament Britànic. Una tendència que agafa força i significació a partir de 2010 amb l'arribada dels Conservadors de David Cameron al govern i la pèrdua de 7 punts percentuals en tant sols dos anys.

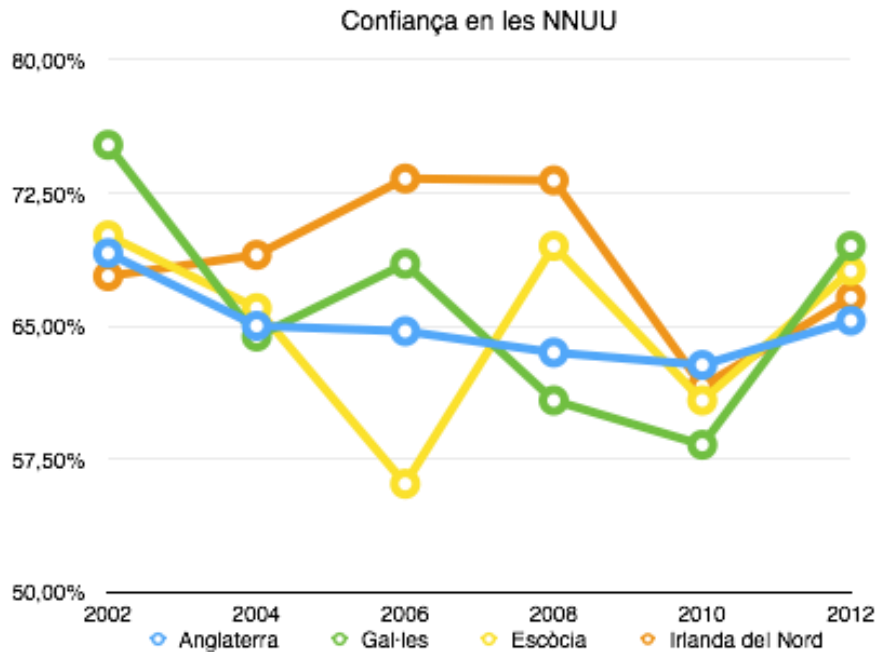

Si ens atenem a la comparativa amb la Unió Europea podem desmentir, a priori, la vessant europeïsta que sovint s'empra sobre els escocesos com a un dels fenòmens distintius respecte a la resta de la Unió. Dues conclusions bàsiques en podem extreure: si per una banda la confiança de la mostra no arriba mai a superar el llindar del 45%, és a dir, aquells qui confien en el Parlament Europeu són una minoria, per l'altra, els intervals de confiança són molt similars als d'Anglaterra o Gal·les. Si bé és cert que amb l'arribada del SNP al poder l'any 2007 la confiança creix i es manté, a partir del 2011 i el mandat específic per a formular un referèndum per la independència amb la corresponent resposta i ambivalència sobre la possible exclusió de la Unió Europea, aquesta decreix ràpidament.

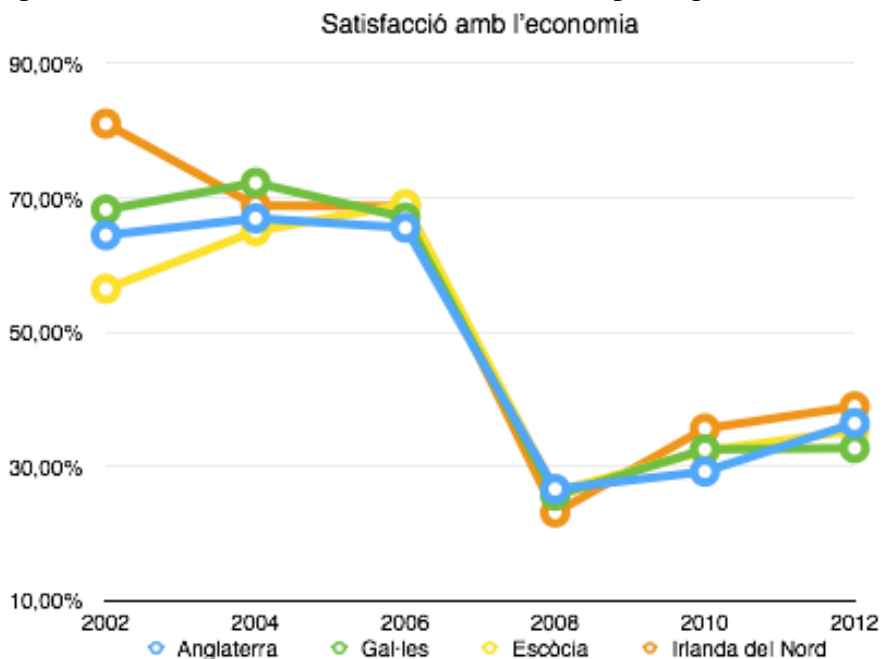
És a dir, no tant sols hi confien poc, sinó que a més, si ho comparem amb la resta de nacions que conformen el Regne Unit no mostra una tendència alternativa i significativa com ho fa Irlanda del Nord. Una tendència que es veu reforçada a l'hora de comparar-la amb l'altre pregunta formulada sobre la Unió Europea en l'enquesta de l'ESS: "European unification go further or gone too far?", on un 55,9% dels enquestats considera que s'ha excedit en la unificació per un 25,4% que considera que ha d'anar a més (el 18,7% restant considera que ja està bé tal i com està).

Si per tendència general no confien en la Cambra dels Comuns i encara menys en el Parlament Europeu, la comparativa agafa contrast si ens atenem als resultats de l'altra organització internacional, les Nacions Unides. Tot i que des de l'esclat de la Guerra d'Iraq l'any 2003 cau en picat 15 punts percentuals en quatre anys (del 70% de persones que hi confien al 55%), no tant sols manté major confiança sobre Westminster o el Parlament Europeu, sinó que ho fa quan està en hores baixes.

És a dir, que ni en el millor moment per a Blair just després del seu primer mandat i el desenvolupament de la *devolution* amb el retorn del Parlament Escocès, l'Assemblea Nacional de Gal·les i d'Irlanda del Nord, ni en el millor per la Unió Europea en ple auge i expansió econòmica amb l'arribada de l'euro, les persones confien més en aquestes institucions que en les Nacions Unides en el seu pitjor moment just després de la Guerra d'Iraq.

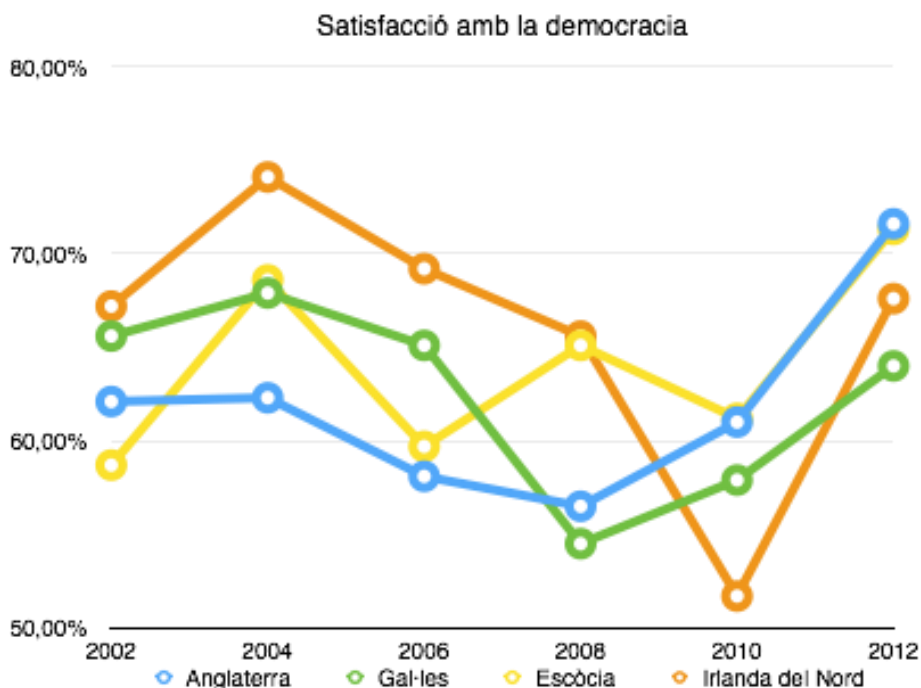
En segon lloc, si ens atenem als elements intrínsecs del Regne Unit podem comparar els graus de satisfacció política, econòmica i social entre les diferents parts que conformen la Unió.

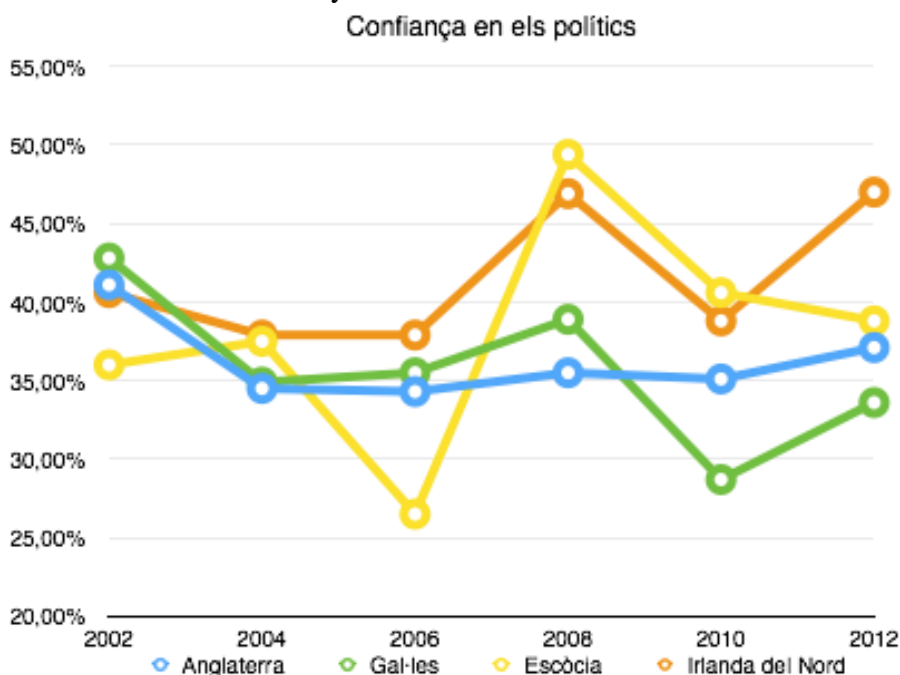
Del primer gràfic sobre el grau de satisfacció econòmica en podem extreure una conclusió fonamental: les quatre nacions opinen a la par. No hi ha divergències. Durant els anys de bonança econòmica les quatre parts convergeixen fins al 70% de satisfacció econòmica, però un cop esclata la crisi econòmica aquesta cau 50 punts percentuals fins al 20% de satisfacció. A partir de 2008 s'inicia la lenta recuperació, estancada entorn al 30-40% (35% en el cas escocès) l'any 2012.

Les quatre parts estan igual d'insatisfetes. Per tant, l'esclat de la crisi econòmica és un dels factors que podria incentivar les aspiracions independentistes, però no l'únic ni el més significatiu. Podríem deduir que exerceix com un gallet o disparador per un altre factor o factors que fonamenten la base diferencial respecte la resta de nacions que conformen el Regne Unit, elements que analitzarem en la segona part quan corroborem la hipòtesi inicial.

Si bé la satisfacció Parlamentària és escassa, no implica que la decisió de David Cameron d'acceptar els referèndums sobre la independència d'Escòcia i la possible permanència o resignació del Regne Unit com a membre de la Unió Europea hagi suposat un èxit estratègic. Des del 2010 s'ha fonamentat la tendència positiva sobre la satisfacció del sistema democràtic per les quatre parts, destacant el canvi de tendència de negatiu a positiu per Escòcia i Irlanda del Nord.

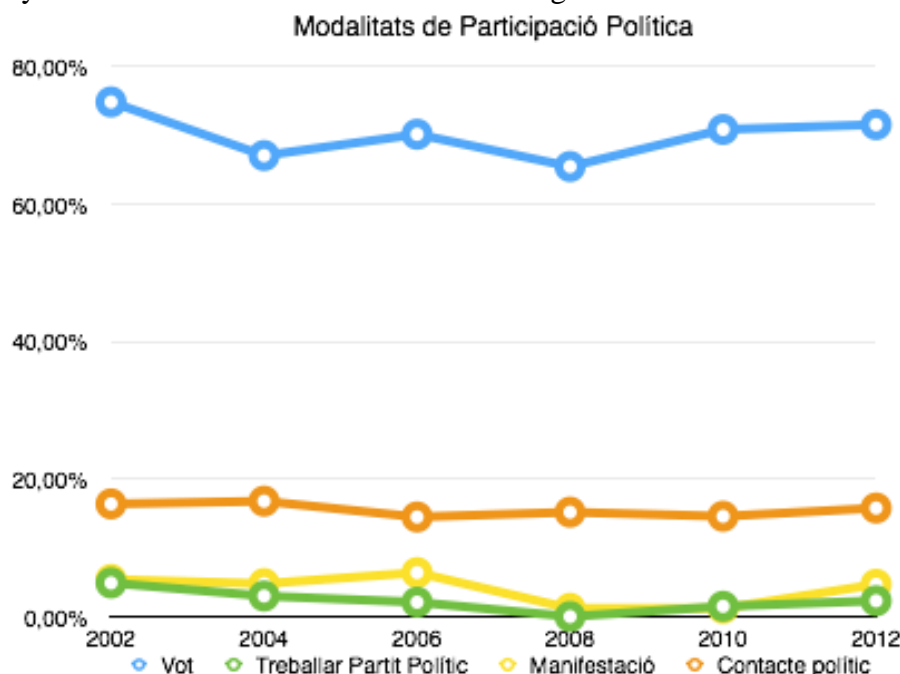

Per altra banda, convé destacar que el mite sobre l'importància simbòlica d'Alex Salmond com a líder carismàtic sembla corroborar-se per les dades. Escòcia passa de ser la nació que menys confia en els polítics l'any 2002 amb un mínim històric l'any 2006, a ser la nació que més confia en ells l'any 2008 ascendint 24 punts percentuals en tant sols 2 anys. Un fenomen que coincideix amb l'esclat de la crisi econòmica, la fi de Tony Blair i l'adveniment d'Alex Salmond com a *First Minister* de Holyrood.

Finalment només ens queda destacar l'últim gràfic. L'estudi de cas d'Escòcia respecte a les 5 modalitats de participació política. Si ens atenem a la classificació de Torcal, Montero i Font, hem decidit seleccionar 5 activitats participatives diferents, cadascuna representativa dins del tipus de participació d'acord al marc teòric elaborat prèviament. Per al vot s'ha seleccionat el vot, per a l'activitat de partit, haver treballat per un partit, per a l'activitat de consum el boicot de productes per motius polítics, per l'activitat de protesta haver participat en una manifestació legal els últims 12 mesos i finalment, en l'activitat de contacte, haver contactat amb un polític durant els últims 12 mesos.

Si bé l'objectiu pretenia determinar si la convocatòria de referèndum havia anat acompanyada d'una major participació política de la ciutadania, podem observar una lleugera tendència positiva en totes les formes participatives des de la convocatòria a excepció del boicot. Una tendència positiva que no resulta de ser del tot significativa, però sí indicativa del canvi, una tendència que esperem es vegi reflectida en la pròxima onada de l'ESS al recopilar les dades de la campanya oficial del referèndum encetada el maig de 2014.

En conclusió, el que expressen els gràfics és que Escòcia no té un caràcter específic respecte la resta de membres de la Unió, un estatus que sí que té Irlanda del Nord en positiu ja que és la nació que més confia i satisfeta està amb la Unió. Els resultats sobre Anglaterra i Gal·les van a la par, tot i que els baixos índexs d'Anglaterra sobten i obren a judici el debat sobre el sorgiment d'aquells que reclamen un parlament propi per Anglaterra. Sí que és cert que Escòcia mostra una pauta específica a partir de l'arribada de l'SNP al poder, però que no acaba de ser prou significativa ni contrasta amb la resta, factor que permetria comprendre, en part, els resultats del passat referèndum i l'ajustada victòria del No. Tot i així, podem afirmar que l'arribada de l'SNP al poder ha tingut un impacte en les tendències demoscòpiques d'Escòcia. Una tendència que per ara està sabent gestionar, tal i com corroboren les enquestes sobre les imminents eleccions de Downing Street que catapultarien el partit de Nicola Sturgeon fins a la tercera posició.

Regressió Lineal Múltiple

El nostre primer Anàlisi Regressiu pretén determinar quines variables tenen rellevància per al conjunt de la societat escocesa i permeten explicar els factors causals que inciten l'independentisme. Es va procedir a fer córrer el model amb totes les variables seleccionades en l'apartat de metodologia emprant els valors d'especificació esmentats (una significació inferior al 0,15, és a dir, un 85% de confiança en el nostre model).

D'aquesta forma hem pogut facilitar un primer model amb les següents variables vàlides:

- Variable Dependent: Suport a la Independència
- Variables Independents: x1= Posicionament en l'eix esquerra-dreta, x2= Satisfacció amb el govern nacional, x3= Importància d'un govern fort, x4= Nivell econòmic, x5= Nivell educatiu, x6= El Govern hauria de reduir les desigualtats socials, x7= Importància de que les persones siguin tractades de forma igualitària, x=8 Autònoms i x=9 Gènere.

Resum del model:

$$(F(Y))= 3,314 - 0,104x_1 - 0,148x_2 + 0,323x_3 + 0,092x_4 - 0,124x_5 - 0,274x_6 + 0,224x_7 + 0,408x_8 - 0,379x_9$$

Error tip=	0,051	0,040	0,116	0,036	0,053	0,099	0,090	0,254	0,184
Valor t=	-2,063	-3,680	2,791	2,519	-2,356	-2,785	2,489	1,606	-2,056
P. Valor=	0,042	0,000	0,006	0,014	0,021	0,007	0,015	0,112	0,043

$$R^2= 0,413$$

Al ser un model estadístic només podem explicar un percentatge de la regressió. En aquest cas, gràcies al R2 podem indicar aproximadament que el suport de l'individu cap a la independència vindrà explicat o determinat en un 41% (R2=0,413) per les variables seleccionades en el model. El nivell de significació global del model és de 0,000, és a dir, hi ha una relació significativa entre les variables.

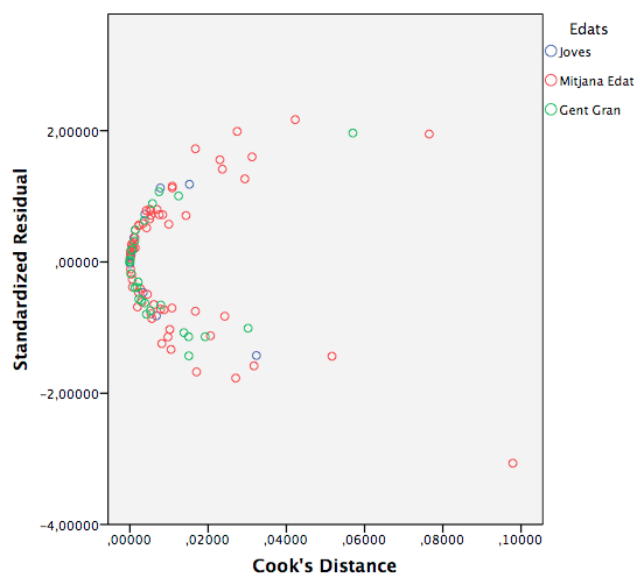
S'observen coeficients de regressió positius en: Importància d'un Govern fort, Importància de que les persones siguin tractades de forma igualitària, Nivell econòmic i Autònoms. És a dir, com més necessari consideri tenir un Govern fort i que hi hagi igualtat de condicions entre les persones, més ingressos tingui i treballi com autònom, més probable que estigui d'acord en la independència. Increments unitaris positius en aquestes variables explicatives generaran un increment positiu en la variable dependent.

Per altra banda s'observen coeficients de regressió negatius en: Posicionament en l'eix esquerra-dreta, Satisfacció amb el govern nacional, Nivell educatiu, El Govern hauria de reduir les desigualtats socials i Gènere. És a dir, com més a l'esquerra es posi l'individu, menys satisfet amb el govern nacional estigui, menor nivell educatiu tingui, més d'acord estigui en que s'haurien de reduir les desigualtats socials i sigui home, més probable que estigui d'acord en donar suport a la independència. Increments unitaris negatius en aquestes variables explicatives generaran un increment positiu en la variable dependent. Resulta interessant destacar la rellevància en el model de coeficients (superiors a 0,3) com tenir un Govern fort, ser autònom i el gènere.

Els coeficients de regressió estandaritzats (les betes) són: -0,176, -0,372, 0,251, 0,242, -0,236, -0,251, 0,202, 0,1238 i -0,175 respectivament. Per exemple, si augmentéssim una desviació estàndard del nivell econòmic de l'individu, vindria acompanyat d'un increment de 0,242

desviacions estàndards en el suport a la independència.

Podem concloure que el model de regressió analitzat és relativament útil i significatiu per a predir el suport a la independència d'Escòcia de la societat en el seu conjunt. El model ens permet afirmar que un 41% de la variació de la nostre variable dependent (Suport de la Independència) ve explicat per les variables polítiques, econòmiques, socials, personals i contextuals (o de control) seleccionades. Després de la primera selecció de variables d'acord als nostres criteris de versemblança del model, nou variables han resultat significatives o explicatives per al conjunt de la societat escocesa. Un cop confirmada aquesta relació entre variables podem mostrar els residus per observar possibles desviacions del sistema i procedir a l'anàlisi comparatiu entre diferents sectors de la societat.

Per al nostre anàlisi comparatiu ens interessa contrastar homes-dones, sector públic-privat, i entre tres nivells de renda, baixos-mitjans-alts.

Resum dels models					
Model	R	R quadrat	R quadrat cor.	Error típ.	
Homes	0,808	0,652	0,578	0,629	
Dones	0,586	0,343	0,272	1,004	
Sector Públic	0,537	0,288	0,217	0,969	
Sector Privat	0,541	0,293	0,250	0,883	
Nivell R. 1	0,653	0,427	0,353	0,802	
Nivell R. 2	0,753	0,567	0,465	0,779	
Nivell R. 3	0,778	0,605	0,530	0,787	

Després de fer córrer altra vegada totes les variables s'han seleccionat aquelles que ens resulten significatives al criteri preestablert. Per als homes trobem el model més acurat, amb un nivell de correlació de 0,80 sobre 1 i un R2 del 62% en comparació al 34% de les dones. En el cas de Sector Públic versus Sector Privat, el suport a la independència ve explicat per uns nivells d'entre el 28-29%. Finalment, si ens atenem a la comparativa d'acord al nivell

d'ingressos, el nivell més acurat és per aquells que cobren més en el nivell de renda 3, amb una correlació de 0,77 sobre 1 i amb una variació del suport a la independència del 60%. A mesura que els ingressos minven perdem capacitat explicativa, del 56% en el nivell de renda 2 i del 42% en el nivell de renda 1. Per tant, vista la capacitat explicativa dels nostres models, resta per veure les particularitats de cadascun:

a) Homes

$$(F(Y))= 3,030 - 0,126x1 - 0,174x2 + 0,273x3 + 0,116x4 - 0,229x5 + 0,183x6 - 0,233x7 + 0,305x8 + 0,545x9$$

Error tip=	0,051	0,040	0,138	0,037	0,055	0,108	0,094	0,216	0,234
Valor t=	-2,475	-4,363	1,973	3,093	-4,135	1,688	-2,482	1,414	2,326
P. Valor=	0,017	0,000	0,055	0,004	0,000	0,099	0,017	0,165	0,025

$$R2= 0,652$$

- Variables Independents: x1= Posicionament en l'eix esquerra-dreta, x2= Satisfacció amb el govern nacional, x3= Importància d'un govern fort, x4= Nivell de renda, x5= Nivell educatiu, x6= Importància prendre les decisions per un mateix, x7= Poques oportunitats de mostrar el que ets capaç, x=8 Sector Públic i x=9 Autònoms.

El cas dels homes mostra una diferència fonamental respecte el model general. La variable representativa de la igualtat social desapareix per a donar protagonisme a dues variables de tendència liberal que expressen la rellevància de prendre decisions per un mateix i tenir l'oportunitat de mostrar les capacitats pròpies. En aquests dos casos, com més important sigui per l'individu prendre decisions per un mateix i com menys oportunitats tingui per efectuar-les més probable que doni suport a la independència. A més, tenir poques oportunitats conjuntament amb ser autònom, prenen especial rellevància en els coeficient de regressió.

b) Dones

$$(F(Y))= 3,829 - 0,145x1 - 0,117x2 + 0,340x3 + 0,073x4 - 0,433x5$$

Error tip=	0,090	0,067	0,165	0,050	0,147
Valor t=	-1,606	-1,758	2,061	1,476	-2,950
P. Valor=	0,115	0,085	0,045	0,147	0,005

$$R2= 0,343$$

- Variables Independents: x1= Posicionament en l'eix esquerra-dreta, x2= Satisfacció amb el govern nacional, x3= Importància d'un govern fort, x4= Nivell econòmic i x5= El Govern hauria de reduir les desigualtats socials.

Tot i que la capacitat explicativa en les dones disminueixi fins el 34%, resulta interessant destacar que per elles no resulten rellevants les variables de caire liberal, sinó més aviat la reducció de les desigualtats socials. Sent un sector que sol ser objecte de desigualtats sociolaborals, tan en salaris com en condicions laborals, resulta lògic, a més, que el seu impacte en el coeficient de regressió sigui el més elevat, conjuntament amb la importància de tenir un Govern fort.

c) Sector Públic

$$(F(Y))= 2,638 + 0,551x1 + 0,844x2 - 0,165x3 - 0,429x4 - 0,271x5$$

Error tip= 0,173 0,287 0,071 0,194 0,138

Valor t= 3,181 2,940 -2,309 -2,209 -1,966

P. Valor= 0,003 0,005 0,025 0,032 0,055

R2= 0,288

- Variables Independents: x1= Importància d'un govern fort, x2= Nivell de satisfacció salarial, x3= Els immigrants fan un millor/pitjor país, x4= Gais i lesbianes lliure de viure com vulguin i x5= Importància entendre gent diferent.

En el cas de dividir la mostra entre sector públic o privat resulta rellevant observar com per al sector públic només és manté la importància de tenir un govern fort respecte al model general. La resta de variables que tenen un impacte significant comporten un fort component social.

Les tres variables socials que apareixen per primera vegada referencien al paper dels immigrants, el col·lectiu homosexual i la rellevància d'entendre gent diferent.

Sobta el contrast entre el factor immigrant i homosexual. Com més tendeixen a considerar que els immigrants tenen un impacte negatiu i perjudiquen el país, però a la vegada més d'acord estan en protegir els drets i llibertats del col·lectiu homosexual i més predisposats estan en comprendre persones diferents, més probable serà que estiguin d'acord amb la independència. Finalment convé destacar el fort impacte que té el nivell de satisfacció salarial en la fórmula de regressió lineal múltiple.

d) Sector Privat

$$(F(Y))= 4,208 - 0,147x1 + 0,238x2 - 0,202x3 - 0,462x4$$

Error tip= 0,044 0,132 0,059 0,215

Valor t= -3,348 1,801 -3,433 -2,148

P. Valor= 0,001 0,076 0,001 0,035

R2= 0,293

- Variables Independents: x1= Satisfacció amb el govern nacional, x2= Importància d'un govern fort, x3= Nivell educatiu i x4= Gènere.

En el sector privat, per contra del públic, desapareixen totes les variables socials en favor de les polítiques. Com més insatisfets estiguin amb el Govern nacional, més necessari considerin un Govern fort, menys estudis tinguin i siguin homes, més a favor de la independència estaran.

e) Nivell de Renda 1

$$(F(Y))= 2,638 - 0,208x1 - 0,124x2 + 0,244x3 - 0,306x4 - 0,385x5$$

Error tip= 0,048 0,072 0,145 0,148 0,255

Valor t= -4,351 -1,728 1,682 -2,067 -1,508

P. Valor= 0,000 0,092 0,101 0,045 0,140

R2= 0,427

- Variables Independents: x1= Satisfacció amb el govern nacional, x2=

Nivell educatiu, x3= Importància de que les persones siguin tractades de forma igualitària, x4= Importància prendre les decisions per un mateix i x5= Gènere.

A l'hora d'especificar per nivell de renda els nivells explicatius tornen a incrementar amb un Rquadrat del 42%. En els sectors socials que no arriben als mil euros salarials, trobem que la importància per la igualtat torna a tenir protagonisme. A menor satisfacció amb el Govern, menors estudis o menors oportunitats per prendre decisions, més probable que estiguin a favor de la independència. Precisament poder prendre decisions i ser home tornen a tenir un impacte significatiu en els coeficients.

f) Nivell de Renda 2

$$(F(Y))= 3,314 + 0,879x1 - 0,177x2 - 0,385x3 + 0,179x4 - 0,400x5 - 0,132x6 - 0,669x7 + 0,626x8$$

Error tip=	0,140	0,071	0,145	0,126	0,140	0,056	0,252	0,246
Valor t=	4,369	-2,491	-2,652	1,415	-2,856	-2,338	-2,660	-2,541
P. Valor=	0,000	0,018	0,012	0,166	0,007	0,035	0,012	0,016

R2= 0,567

- Variables Independents: x1= Importància d'un govern fort, x2= Nivell educatiu, x3= El Govern hauria de reduir les desigualtats socials, x4= Importància de que les persones siguin tractades de forma igualitària, x5= Importància prendre les decisions per un mateix, x6= Els immigrants fan un millor/pitjor país, x7= Gènere i x8=Edats.

Pel que respecta a la classe mitjana, que el Govern sigui fort és la que té un major impacte en els coeficients de regressió. El factor social a través de reduir les desigualtats socials, poder prendre decisions i maximitzar el tracte igualitari torna a estar present. Per contra, el factor immigració torna a estar present i en sentit negatiu, és a dir, com més considerin que els immigrants perjudiquen al país més probable és que estiguin a favor de la independència. El mateix succeeix a menors estudis, major edat i sigui home.

g) Nivell de Renda 3

$$(F(Y))= 2,876 + 0,465x1 + 0,572x2 - 0,645x3$$

Error tip=	0,154	0,372	0,157
Valor t=	3,023	1,539	-4,114
P. Valor=	0,006	0,138	0,000

R2= 0,573

- Variables Independents: x1= Importància d'un govern fort, x2= Nivell de satisfacció salarial i x3= El Govern hauria de reduir les desigualtats socials.

En la classe alta topem amb una variable política, una econòmica i una social. Totes tres amb uns coeficient elevats. Com més important sigui tenir un govern fort, més insatsfets estiguin amb el salari i més d'acord estiguin en reduir les desigualtats socials més a favor estaran de la independència.

Podem concloure que els diferents models de regressió analitzats resulten relativament útils i significatius per a predir el suport a la independència. S'observen desviacions lògiques entre ells si ens atenem a les particularitats socials de cada grup. Els homes es preocupen més pel seu futur mentre les dones consideren més rellevant la igualtat social. Aquells que treballen en el sector públic els hi preocupa més el rol que ocupen altres grups socials com els immigrants, així com els homosexuals mentre que el sector privat els hi resulta irrellevant. Finalment, si ens atenem al nivell de renda, qui menys té aspira a tenir majors oportunitats mentre que qui més té aspira a un major benestar social. Tot i així els models ens permeten afirmar que la variació de la nostre variable dependent (Suport a la independència) ve explicat (en major o menor mesura) per les nostres variables independents. A més, tots els models tenen present com a denominador en comú una variable que com s'exposarà en les conclusions, corrobora o dóna suport a la nostre hipòtesi inicial, la manifesta insatisfacció amb el govern nacional i la necessitat de tenir-ne un de fort amb competències plenes.

Finalment, tot i intentar capturar altres variables que podien arribar a ser rellevants, com el medi ambient, tenir una cultura diferent, el suport a la Unió Europea o l'edat, no han acabat tenint un impacte significatiu. A més, com ja s'ha esmentat prèviament, degut a les limitacions de la mostra, no s'ha pogut efectuar un anàlisi correcte i significatiu pels casos d'estudi comparatius entre edats ni per tipologia laboral o contractual com podria exemplificar ser autònom o aturat. Aquestes dificultats s'han intentat minimitzar introduint les variables dins dels propis models d'estudi.

Conclusions

La Gran Bretanya va cimentar la seva relació en base a dos pilars: el comerç internacional i l'Estat del Benestar. Però la descolonització en primer lloc i el thatcherisme en segon, van desestabilitzar el fràgil equilibri de forces. Sense un far de referència i amb colors polítics confrontats a Downing Street i Holyrood, la tensió és palpable tal i com mostren el passat referèndum per la independència d'Escòcia i el probable èxit electoral del SNP a les presents eleccions generals.

Els errors estratègics de Tony Blair, aproximant-se ideològicament a Margaret Thatcher, van obrir les portes de govern a Alex Salmond. L'esclat de la crisi econòmica i l'arribada dels Conservadors al poder l'any 2010 el van consolidar. Tal i com indica el nostre anàlisi, més enllà de debats superficials o estèrils, el que preocupa a la societat civil escocesa és la no representació dels seus interessos front a la Unió.

Del conjunt i topologia de variables seleccionades per a demostrar la nostre hipòtesi inicial, aquelles que tenen un caire polític com la insatisfacció amb Downing Street i la preocupació per la igualtat social protagonitzen en pes i rellevància els diversos models plantejats en la nostre cerca. El perquè és simple, les polítiques d'austeritat de David Cameron debilitaren i debiliten encara més la base sobre la qual se sustenta el contracte social entre Escòcia i el Regne Unit. En aquest sentit, i atenent-se al model regressiu realitzat, podem donar per bona la nostre hipòtesi inicial amb un alt percentatge de probabilitat.

La insatisfacció amb el govern del Regne Unit, les demandes d'un govern nacional més fort i la reducció de les desigualtats socials són un patró recurrent que fonamenta la nostre hipòtesi inicial. Tres pilars empírics que sustenten la nostre teoria: desafecció amb el govern del Regne Unit, reclamar majors prominència del govern nacional així com una protecció del Estat del Benestar a través de la igualtat social.

El Regne Unit i Escòcia comparteixen un mateix sistema polític, econòmic i social. Si el primer posa en joc als altres dos, salten les alarmes. Només la correcte representació d'interessos podria solucionar aquest problema i les eleccions generals, tenint al SNP com a tercera força, representarien al nostre parer un punt d'inflexió per a l'acomodació dels interessos d'Escòcia.

Sense Constitució escrita i amb un Parlament que representa 650 districtes electorals, dels quals 59 són escocesos, 40 gal·lesos i 18 nord-irlandesos els interessos de les diferents nacions que conformen el Regne Unit es veuen infrarepresentats a l'hora d'elaborar polítiques que afecten al conjunt de la Unió. Una infrarepresentació que adopta un nou caire i contrast entre les parts amb el retorn del Parlament escocès l'any 1999, una finestra d'oportunitat que líders carismàtics com Alex Salmond o Nicola Sturgeon saben aprofitar per a posar en relleu les discrepàncies polítiques amb Londres. Factors com la gestió de la crisi econòmica i el desmantellament de l'Estat del Benestar, la guerra de l'Iraq, el Trident nuclear o el futur en la Unió Europea serveixen per a posar de relleu aquestes discrepàncies. Una tendència centrífuga de poder que reclama la independència operacional a nivell executiu.

S'ha posat en relleu que la *devolution* ha comportat com a contrapartida el sorgiment de les primeres expressions nacionalistes d'Anglaterra, a través de l'UKIP que en reclama un Parlament propi. El propi Cameron va declarar el dia després del referèndum escocès que plantejaria la possibilitat que els assumptes que pertocuen als anglesos només podran ser

considerats a votació per els parlamentaris anglesos de Westminster.

Tot i això, des d'un prisma històric, Anglaterra es va assegurar des de bon principi la primacia representativa i la capacitat de decisió en els diferents tractats d'unió amb Escòcia i Irlanda, concentrant la representació de 533 escons. Val a dir que Anglaterra arreplega el 84% de la població del Regne Unit, però tractant-se d'un Estat plurinacional, s'ha mostrat ineficaç a l'hora d'establir una cambra que representi els interessos de les seves parts i ha tardat massa en retornar les assemblees representatives. Dos factors que han tingut i segueixen tenint un alt cost.

Si el SNP es consolida com a tercera força haurà de fer front a un difícil rol, similar al dels nacionalistes irlandesos a principis del segle XX. Cinc anys per albirar si els nacionalistes escocesos seran capaços de forçar el canvi constitucional del país sense caure en els mateixos errors que els liberal-demòcrates. David Cameron haurà de demostrar el *savoir faire* que va demostrar amb el referèndum d'independència per a guanyar-se la ciutadania escocesa en base a un canvi de paradigma territorial que transcendeixi el retorn de competències legislatives i fiscals. Si no és capaç, o per contra aposta per una política centrípeta, el SNP es veurà legitimat i reforçat en el propòsit independentista. Tot i així, tal i com demostra la voluntat del SNP per a una segona pregunta en el passat referèndum i les demandes per a una progressiva transferència de competències fiscals, només un daltabaix i un enrocament entre les parts podria accelerar la demanda per a un nou referèndum abans de temps.

Un abans de temps que podria arribar a ser mai si reconfigura el poder executiu i legislatiu. Repensar Westminster i la Cambra dels Lords. Disposar d'una segona cambra efectiva, que representi els interessos nacionals de les parts com a iguals, ja sigui com una segona cambra que actui com a filtre legislatiu o bé una cambra on s'hi debaten els assumptes que concerneixen a les quatre nacions sense biaixos de representació política. Un mecanisme per a conciliar els diferents colors polítics i ideològics que governen el Regne Unit. Sense repetir-se situacions tant estrambòtiques com tot i no haver votat mai per Margaret Thatcher, ser el seu conillet d'índies sense poder-hi intercedir a través del Partit Laborista, qui ostentava la majoria parlamentària escocesa. El fet que Escòcia no sigui un cas únic, ja que la independència d'Irlanda és un precedent directe, mostra que el sistema polític i constitucional britànic és imperfecte.

El Regne Unit afronta una legislatura històrica si s'acaba confirmant la fi del bipartidisme hegemònic. Una oportunitat per a redreçar els mals endèmics que arrossega el seu sistema representatiu imperfecte, donant cabuda als interessos nacionals en base a la preservació d'allò que els va unir, l'Estat del Benestar.

Bibliografía

- Bealey, F. & Sewel, J. “*The Politics of Independence: A Study of Scottish Town*”. Ed. Aberdeen (1981)
- Berlin, I. “*El fuste torcido de la humanidad*”. Ed. Península (2002)
- Blair, T. “*The Third Way: New Politics for the New Century*”. Ed. Fabian Society (1998)
- Bogdanor, V. “*Devolution in the United Kingdom*”. Ed. Oxford University Press (1999)
- Burke, E. “*Reflexiones sobre la Revolución Francesa*”. Ed. Alianza Editorial (2010)
- Clarke, P. “*Hope and Glory: Britain 1900-1990*”. Ed. London (1996)
- Colley, L. “*Acts of Union and Disunion*”. Ed. Profile Books (2014)
- Davis, L. “*Acts of Union: Scotland and the Literary Negotiation of the British Nation, 1707-1830*”. Ed. Stanford University Press (1999)
- Devine, T.M. “*The Scottish Nation: A Modern History*”. Ed. Penguin Books (2012)
- Giddens, A. “*The Third Way: The Renewal of Social Democracy*”. Ed. Polity Press (2010)
- Iannelli, C. & Paterson, L. “*Education and Social Mobility in Scotland*”. Ed. Edinburgh University (2005)
- Jaques, M. “*¿Tercera Vía o Neoliberalismo?*”. Ed. Icaria (2000)
- MacWirther, I. “*Disunited Kindgom: How Estminster Won a Referendum but Lost Scotland*”. Ed. Cargo Publishing (2014)
- Maquiavel, N. “*El príncipe*”. Ed. Alianza Editorial (2010)
- Marr, A. “*The Battle for Scotland*”. Ed. Harmondsworth (1992)
- Nairn, T. “*The Break-Up of Britain: Crisis and neo-nationalism*”. Ed. Common Ground Publishing (2015)
- Renan, E. “*¿Qué es una nación? Cartas a Strauss*”. Ed. Alianza Editorial (1988)
- Robert Scott, W. “*Francis Hutcheson: His Life, Teaching and Position in the History of Philosophy*”. Ed. BiblioLife (2008)
- Scotsman “*A Nation still divided by poverty and inequaility*”: <http://www.scotsman.com/news/scotland/top-stories/a-nation-still-divided-by-poverty-and-inequaility-1-686266> (2006)
- Torcal, M. & Montero, J. & Font, J. “*Ciudadanos, asociaciones y participación en España*”. Ed. CIS (2006)
- Torrance, D. “*The Battle for Britain: Scotland and the Independence Referendum*”. Ed. Biteback Publishing (2013)
- Vanguardia Dossier núm.55. “*El futuro del Reino Unido*”. Ed. La Vanguardia (2015)
- Verba, S. & Nie, N. “*Participation in America. Political democracy and social equality*”. Ed. Harper&Row (1972)
- Walker, D. “*A legal history of Scotland, Volume V: The eighteenth century*”. Ed. Bloomsbury Professional (2001)